

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS
Drejtoria e Edukimit Parauniversitar

Nr. 290 / Prot. 6

Tiranë, më 15.01.2013

MIRATOHET

MINISTRI

MYQEREM TAJAJ

SKELETKURRIKUL

Për Profilin Mësimor

SILVIKULTURË

Niveli III

Drejtimi Mësimor Pyje

KODI: S1-III-12

Tiranë, Janar 2013

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

SILVIKULTURE
Niveli III

(Në drejtimin mësimor PYJE)

Kodi: S1-III-12

Miratoi:

MINISTRI

Myqerem Tafaj

Tiranë, 2012

Përmbajtja:

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III, të drejtimit mësimor “Pyje”.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III.

1. Kërkesat e pranimet të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Silvikulturë”, niveli III
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Silvikulturë”, niveli III
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në në profilin “Silvikulturë”, niveli III.

III. Plani mësimor për profilin “Silvikulturë”, niveli III.

IV. Udhëzime për planin mësimor

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin “Silvikulturë”, niveli III.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III, të drejtimit “Pyje”.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III, të drejtimit “Pyje”, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me silvikulturën.* Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehitë, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor “Silvikulturë” niveli III, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor “Pyje”, niveli I;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- kanë aftësi të kufizuara, për të cilët shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MASH përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim të arsimit në profilin “Silvikulturë”, niveli III

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Silvikulturë”, niveli III, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më

efektive dhe më efçente.

- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënimit të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor “Silvikulturë”, niveli III.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Silvikulturë”, niveli III, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin I, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të konceptojë planin për hapjen e një biznesi të vogël në veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të kryejë matje me instrumenta matës gjeodezije dhe llogaritjen e tyre .
- Të masë dhe të përcaktojë vëllimin e grumbullit pyjor dhe drurit në këmbë duke përdorur pajisjet e mjetet matëse të lartësisë dhe diametrit, me saktësi.
- Të piketojë dhe të ndërtojë prita dhe vepra të tjera hidroteknike që përdoren në sistemimin e përrenjëve, prroskave etj.
- Të inventarizojë sipërfaqet pyjore dhe të kryejë llogaritjet në zyrë.
- Të damkosë drurët në parcelë pyjore dhe të nxjerrë vëllimin në m³ të masës drusore në këmbë.
- Të trajtojë pyjet e gështenjës dhe ato të pishës së zezë nëpërmjet metodave silvikulturale.
- Të inventarizojë fidanat e mjellë dhe të përcaktojë shkallën e zënies.
- Të kryejë shërbime dhe punime në lultari
- Të inventarizojë dhe të përcaktojë llojet e gjahut që ndodhen në zonën pyjore dhe vjeljen e tyre.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Silvikulturë”, niveli III.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III, e pajis nxënësin me çertifikatën e teknikut të silvikulturës. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit të punësohet në drejtoritë e shërbimit pyjor, por edhe të vetpunësohet duke hapur biznesin e tij në fushën e fidanishteve pyjore, kultivimit të luleve, prodhimeve të dyta të pyllit dhe nxjerrjes së produkteve, mbrojtjes së mjedisit pyjor etj. Pas një përvoje pune e trajnimeve të vazhdueshme, ai mund të krijojë një sipërmarrje të vetën duke punësuar edhe individë të tjerë në veprimtarinë e silvikulturës.

Me përfundimin e suksesshëm të këtij niveli, nxënësi fiton njëkohësisht edhe diplomën e “Maturës profesionale”, me mundësi për vazhdimin e studimeve të larta universitare si dhe të arsimit pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor “Silvikulturë”, niveli III.

Plani mësimor për profilin “Silvikulturë”, niveli III.				
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimorë	Orët javorë/vjetorë	
			Klasa 12	Klasa 13
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	10/12	14/16
1		Gjuhë shqipe dhe letërsi	2	2
2		Gjuhë e huaj	2	2
3		Gjuhë e huaj 2 (me zgjedhje të lirë)	(2)	(2)
4		Histori	1	-
5		Gjeografi	-	2
6		Matematikë	2	2
7		Biologji	2	1
8		Teknologji informimi dhe komunikimi	1	1
9		Histori arti	-	2
10		Lëndë me zgjedhje të detyruar (Fizikë; Kimi; Biologji)	-	2
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	9 (324)	10 (340)
1	L-17-197-11	Bazat e sipërmarrjes	2	2
2	L-05-198-12	Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm	-	1
3	L-03-229-11	Topogjeodezi	1	-
4	L-25-230-11	Silvikulturë	2	-
5	L-25-231-11	Teknologjia e shfrytëzimit pyjor	2	-
6	L-25-232-11	Mbarështrim dhe kullotë pyjore	2	2
7	L-25-233-11	Pyllëzimet artificiale	-	2
8	L-25-234-11	Mbrojtje natyre dhe planifikim teritori	-	1
9	L-25-235-11	Florikulturë	-	1
10	L-25-236-11	Ligjshmëri pyjore	-	1
C.		Module të detyruara të praktikës profesionale (Gjithsej)	9 (324)	6 (204)
1	M-25-646-11	Punime në instrumenta matës gjeodezije	36	-
2	M-25-647-11	Kubimi i grumbullit pyjor dhe drurit në këmbë	36	-
3	M-25-648-11	Ndërtimi i veprave hidroteknike në sistemime malore	72	-
4	M-25-649-11	Punime në inventarizimin e pyjeve-1	36	-
5	M-25-650-11	Damkimi dhe vlerësimi i masës drusore	36	-
6	M-25-651-11	Luftimi i sëmundjeve e dëmtuesve në fidanishte pyjore.	36	-
7	M-25-652-11	Pyllëzimet në pyje me farë.	36	-
8	M-25-653-11	Inventarizimi dhe zënia e fidanave	36	-
9	M-25-654-11	Punimet në inventarizimin e pyjeve-2	-	33

10	M-25-655-11	Trajtimi i pyjeve fletore dhe halorë	-	69
11	M-25-656-11	Hartimi i planit të biznesit në aktivitete pyjore	-	33
12	M-25-657-11	Punime dhe shërbime në lultari	-	36
13	M-25-658-11	Inventarizimi dhe vjelja e gjahut	-	33
D.		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	2 (72)	-
1	M-25-659-11	Trajtimi i pyllit për qëllime të posaçme	36	-
2	M-25-660-11	Shërbime dhe punime në kullota	36	-
3	M-25-661-11	Nxjerrja e përpunimi i rrëshirës dhe taninës	36	-
		Gjithsej A+B+C+D	30/32 (1080/1152)	30/32 (1020/1088)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Kohëzgjatja e vitit shkollor është:

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (36 javë mësimore)

Në klasën 13, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime)

Një javë mësimore ka jo më shumë se 32 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në profilin “Silvikulturë”, niveli III, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASH).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithëshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënësit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritetit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënësve duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor “Silvikulturë”, niveli III.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathhtësitë dhe shprehjet praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënësve nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilit profesional “Silvikulturë”.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 13-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Silvikulturë”, niveli III, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

a) Provimeve të maturës shtetërore profesionale (sipas udhëzimeve të MASH)

b) Provimit të praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit njohurive nga lëndët teorike, të përgjithëshme dhe profesionale, si dhe të kompetencave profesionale, të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale të sektorit të silvikulturës. Në përfundim, nxënësve u jepet diploma e maturës shtetërore si dhe certifikata e përgatitjes profesionale, në të cilat evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike të përgjithëshme dhe profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, si dhe rezultatet e provimeve përfundimtare.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Silvikulturë”, niveli III

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Silvikulturë”, niveli III, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Diplomën e maturës shtetërore profesionale si dhe me Certifikatën e aftësisë profesionale në nivelin e teknikut/menaxherit në këtë profil profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MASH, këto dëshmi përmbajnë:

a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.

b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:

- rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale, për çdo vit shkollor;

- rezultatet e provimeve përfundimtare të Nivelit III.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-197-11). Kl. 12 – 72 orë dhe kl. 13 - 68 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes” në kl.12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë sipërmarrjen me të gjithë elementët kryesorë të saj
- Të shpjegojnë lidhjen midis sipërmarrjes dhe veprimtarisë njerëzore
- Të shpjegojnë ndikimin e sipërmarrjes në biznes
- Të shpjegojnë funksionet themelore të organizimit të punës në biznes
- Të përshkruajnë veçoritë e tregut dhe veprimtaritë që kryhen në të
- Të përshkruajnë llojet e konsumatorëve, kerkesat specifike për mallra/sherbime dhe reagimet e tyre ndaj sinjaleve të marketingut të një sipërmarrjeje
- Të shpjegojnë kuptimin e institucioneve financiare dhe rolin e tyre në biznes
- Të shpjegojnë kuptimin e bankave dhe shërbimet e tyre
- Të shpjegojnë kuptimin, rëndësinë, mjetet dhe strategjitë e marketingut
- Të listojnë katër *P*-të e marketingut
- Të përshkruajnë konceptet bazë të legjislacionit dhe etikës së biznesit.
- Të shpjegojnë rëndësinë e legjislacionit të punës dhe elementet përbërës të tij.
- Të kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të një aktiviteti sipërmarrës
- Të shpjegojnë rëndësinë, nevojën dhe aspektet kryesore të përdorimit të Teknologjisë së Informimit dhe Komunikimit (TIK) për krijimin e kontakteve në biznes.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 - 72 orë

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi sipërmarrjen	3 orë
Tema 2	Sipërmarrja dhe aktiviteti njerëzor	4 orë
Tema 3	Sipërmarrja dhe biznesi	8 orë
Tema 4	Organizimi i punës në biznes	9 orë
Tema 5	Tregu dhe sjellja konsumatore	6 orë
Tema 6	Institucionet financiare	7 orë
Tema 7	Njohuri për Marketingun	5 orë
Tema 8	Legjislacioni dhe etika e biznesit	5 orë
Tema 9	Legjislacioni i punës	7 orë
Tema 10	Llogaritje të thjeshta ekonomike	10 orë
Tema 11	Aspekte të TIK-ut në biznes	4 orë
Tema 12	<i>Detyrë praktike</i> për llogaritjet ekonomike në veprimtarinë profesionale	4 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 13.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë lidhjen dhe ndryshimin midis sipërmarrjes dhe menaxhimit
- Të shpjegojnë kuptimin filozofik të kompanisë dhe misionin i saj në tregun e biznesit.
- Të përshkruajnë aktivitetet e biznesit të kryera nga sipërmarrësit në menaxhimin e biznesit
- Të fitojnë aftësitë themelore dhe teknikat për të udhëhequr dhe menaxhuar një biznes në

kontekst të kërkesave aktuale shoqërore.

- Të dallojnë tiparet dhe aftësitë menaxheriale që lidhen me punën e suksesshme sipërmarrëse.
- Të shpjegojnë funksionet dhe teknikat e menaxhimit.
- Të shpjegojnë kuptimin dhe nevojën për menaxhimin e burimeve njerëzore (personelit).
- Të menaxhojnë stafin profesional, duke promovuar talentet dhe zhvillimin e mundësive të karrierës
- Të dallojnë konceptet, sistemet, dhe mjetet e nevojshme për të sigurimin, ruajtjen, vlerësimin dhe shpërndarjen e informacionit për vendim-marrjen në biznesin.
- Të shpjegojnë nevojën e vlerësimit të tregut dhe dobinë e marketingut në biznes, si dhe mënyrën për të arritur objektivat e tij.
- Të shpjegojnë konceptet financiare dhe mjetet e përdorura për menaxhimin financiar.
- Të hartojnë një plan efektiv biznesi sipas profilit përkatës.
- Të përshkruajnë procesin e financimit nëpërmjet krijimit të planit të biznesit dhe analizën e burimeve të financimit.
- Të vlerësojnë qëndrueshmërinë ekonomike për të ardhmen e kompanisë.
- Të dallojnë kuadrin ligjor dhe detyrimet përkatëse si pjesë aktive e vendimarrjes në një biznes.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13 - 68 orë**

Tema 1	Sipërmarrja dhe menaxhimi	4 orë
Tema 2	Sipërmarrja dhe biznesi	5 orë
Tema 3	Aftësitë menaxheriale	8 orë
Tema 4	Funksionet dhe teknikat e menaxhimit	5 orë
Tema 5	Menaxhimi i burimeve njerëzore	7 orë
Tema 6	Menaxhimi i informacionit	6 orë
Tema 7	Menaxhimi marketing	5 orë
Tema 8	Menaxhimi financiar	9 orë
Tema 9	Zhvillimi i një plani biznesi	7 orë
Tema 10	Objektivat e biznesit dhe treguesit e menaxhimit	7 orë
Tema 11	Kuadri ligjor dhe taksat	5 orë

2. Lënda “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm” (L-05-198-12). Kl.13 – 34 orë

• **Synimet e lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl. 13.**

Në përfundim të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë kuptimin për “mjedisin” dhe “mbrojtjen e mjedisit”.
- Të shpjegojnë kuptimin për “zhvillimin e qëndrueshëm”
- Të tregojnë se si ndikon veprimtaria e njeriut në mjedisin rrethues.
- Të përshkruajnë burimet kryesore të mjedisit jetësor.
- Të analizojnë marrëdhëniet midis zhvillimeve demografike dhe mjedisit jetësor.
- Të tregojë dhe japin shembuj të ndikimit të mbetjeve në mjedisin jetësor
- Të përshkruajnë mekanizmat e monitorimit të burimeve mjedisore.
- Të përshkruajnë kuadrin ligjor dhe institucional ndërkombëtar, kombëtar dhe vendor në lidhje me mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm
- Të përshkruajnë sistemet e menaxhimit të mjedisit.
- Të hulumtojnë dhe analizojnë problemet mjedisore në mjedisin vendor.

– Të planifikojnë dhe realizojnë veprimtari praktike për mbrojtjen e mjedisit vendor.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13-34 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm	2 orë
Tema 2	Burimet kryesore të mjedisit dhe degradimi mjedisor	3 orë
Tema 3	Ndikimi i veprimtarisë së njeriut në mjedis.	3 orë
Tema 4	Zhvillimet demografike dhe mjedisi	4 orë
Tema 5	Shoqëria e konsumit dhe mbetjet	4 orë
Tema 6	Monitorimi i burimeve mjedisore	4 orë
Tema 7	Kuadri ligjor dhe institucional për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.	2 orë
Tema 8	Sistemet e menaxhimit të mjedisit	3 orë
Tema 9	<u>Veprimtari praktike</u> për analizën e problemeve dhe planifikimin e nismave mjedisore në nivel lokal.	3 orë
Tema 10	<u>Veprimtari praktike</u> për mbrojtjen e mjedisit lokal	6 orë

3. Lënda “Topogjeodezi” (L-03-229-11), kl. 12 – 36 orë

• **Synimet e lëndës “Topogjeodezi”, kl 12**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Topogjeodezi”, klasa12, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë formën e tokës, përmasat e saj .
- Të listojnë shëmbuj të kuotave dhe tregojë rolin e tyre.
- Të përcaktojnë madhësitë kryesore që përdoren në punime topografike.
- Të sqarojnë elementet e hartës topografike .
- Të përcaktojnë largësitë në terren mes pikave që jepen në hartë.
- Të përcaktojnë kuotat e pikave që jepen .
- Të masin kënde horizontale dhe vertikale gjatë punimeve të ndryshme.
- Të masin me metër shirit.
- Të masin sipërfaqe të parcelave me metodën grafike.
- Të llogarisin kordinatat në një poligon.
- Të përdorin instrumentat e nivelimit .
- Të përcaktojnë me instrumenta disnivelelin mes dy pikave në terren.
- Të hartojnë planimetrinë kadastrale në shërbim të ekonomisë pyjore.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Topogjeodezi”, kl.12 - 36 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi topogjeodezinë	3 orë
Tema 2	Njohuri mbi hartat topografike	7 orë
Tema 3	Matja e këndeve	6 orë
Tema 4	Matja e largësive	3 orë
Tema 5	Matja e sipërfaqeve	3 orë
Tema 6	Pozicioni në plan i sipërfaqes së tokës	4 orë
Tema 7	Pozicioni në lartësi i pikave të sipërfaqeve të tokës	6 orë
Tema 8	Relevimi takeometrik	4 orë

4. Lënda “Silvikulturë” (L-25-230-11) , kl, 12 -72 orë

- Synimet e lëndës “Silvikulturë” kl. 12 - 72 orë

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Silvikulturë” kl 12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë ndikimin e faktorit klimatik në jetën e grumbullit pyjor
- Të shpjegojnë ndikimin e pyllit mbi klimën
- Të përcaktojnë llojet e humusit dhe karakteristikat e tyre
- Të përcaktojnë mënyrat e ripërtëritjes së pyllit
- Të dallojnë etapat nga fazat e zhvillimit të pyllit
- Të përcaktojnë zonat fitoklimatike
- Të dallojnë format e mbarështimit të pyjeve
- Të përcaktojnë trajtimet në cungjishte
- Të përcaktojnë mënyrat e shndërrimit të pyjeve
- Të zbatojnë trajtime në pyje

- Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Silvikulturë” , kl 12- 72 orë

Tema 1	Raportet ndërmjet pyllit dhe faktorit klimatik	14 orë
Tema 2	Raportet ndërmjet pyllit dhe tokës	7 orë
Tema 3	Ripërtëritja, rritja dhe zhvillimi i pyllit	9 orë
Tema 4	Shpërndarja e bimësisë	5 orë
Tema 5	Mbarështimi dhe trajtimi i pyjeve	3 orë
Tema 6	Trajtimi i trungjishteve	10 orë
Tema 7	Trajtimi i cungjishteve	7 orë
Tema 8	Trajtimi i cungjishtes të përbërë	5 orë
Tema 9	Zbatimi i trajtimeve në pyjet e vendit tonë	12 orë

5. Lënda “Teknologji e shfrytëzimit pyjor” (L-25-231-11), kl 12 – 72 orë

- Synimet e lëndës “Teknologji e shfrytëzimit pyjor”, kl . 12

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Teknologji e shfrytëzimit pyjor” . kl .12 nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë dhe qëllimin e shfrytëzimit pyjor
- Të shpjegojnë mënyrën e damkimit të drurëve
- Të vlerësojnë masën drusore në këmbë
- Të listojnë asortimentet të cilat nxiren nga shfrytëzimi i pyjeve
- Të shpjegojnë mjetet dhe mekanizmat e shfrytëzimit pyjor
- Të shpjegojnë format e transportit të brëndëshëm dhe zgjedhjen e tyre në parcelë pyjore
- Të zgjedhin vendet e depozitimit dhe mjetet e ngarkimit të materialit
- Të përshkruajnë mënyrat e shfrytëzimit të ruajtjes së materialit drusor
- Të organizojnë mënyrën e shfrytëzimit të parcelave pyjore
- Të rendisin mënyrat e shfrytëzimit të prodhimeve të dyta drusore dhe jo drusore.
- Të shpjegojnë mënyrat e nxjerrjes së esencave nga disa lloje drusore dhe barishtorë

- **Përmbajtja e përgjithshme e lëndës “Teknologji e shfrytëzimit pyjor”, kl 12-72 orë**

Tema 1	Objekti dhe qëllimi i shfrytëzimit pyjor	1 orë
Tema 2	Procesi i damkimit dhe prodhimit të asortimenteve drusore	11 orë
Tema 3	Mjetet dhe mekanizmat që përdoren në procesin e shfrytëzimit pyjor	7 orë
Tema 4	Transporti i brëndshëm i materialit drusor	11 orë
Tema 5	Depozitimi dhe ngarkimi i materialit drusor	4 orë
Tema 6	Shfrytëzimi racional i pyjeve dhe ruajta e materialit drusor	4 orë
Tema 7	Organizimi i shfrytëzimit pyjor	18 orë
Tema 8	Shfrytëzimi i prodhimeve të dyta jo drusore e drusore	10 orë
Tema 9	Nxjerrja e esencave nga disa lloje drusore dhe barishtore	6 orë

6. Lënda “Mbarështim dhe kullotë pyjore”, (L-25-232-11), kl. 12 -72 orë dhe kl. 13 - 68 orë

- **Synimet e lëndës “Mbarështim dhe kullotë pyjore” kl. 12- 72 orë**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mbarështim dhe kullotë pyjore”, kl. 12, nxënësit duhet:

- Të përcaktojnë parimet bazë të mbarështimit të pyjeve
- Të klasifikojnë pyjet sipas funksioneve të tyre
- Të ndajnë ekonominë pyjore në parcela dhe nën/parcëla
- Të dallojnë vetitë strukturore që ndryshojnë në parcelë
- Të përcaktojnë format e shfrytëzueshmërisë
- Të listojnë metodat që përdoren në përcaktimin e shfrytëzueshmërisë
- Të përcaktojnë ndryshimet ndërmjet fondit të prodhimit real dhe normal
- Të llogaritin ciklin e prodhimit
- Të ndajnë ciklin në periudha
- Të përcaktojnë metodat e mbarështimit në forma të ndryshme regjimesh

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mbarështim dhe kullotë pyjore”, kl. 12-72 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për mbarështimin e pyjeve.	11 orë
Tema 2	Elementët tekniko – ekonomik të mbarështimit të pyjeve	5 orë
Tema 3	Format e metodat e përcaktimit të shfrytëzueshmërisë	13 orë
Tema 4	Njohuri të përgjithshme për fondin e prodhimit.	13 orë
Tema 5	Njohuri të përgjithshme për ciklin e prodhimit.	6 orë
Tema 6	Rregjimi dhe trajtimi	4 orë
Tema 7	Mbarështimi i trungjishteve të rregullta	11 orë
Tema 8	Mbarështimi i trungjishteve kopshtorë	6 orë
Tema 9	Mbarështimi i cungjishteve	3 orë

- **Synimet e lëndës “Mbarështim dhe kullotë pyjore”, kl. 13- 68 orë**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mbarështim dhe kullotë pyjore”, kl. 13 nxënësit duhet:

- Të përcaktojnë llojet e hartave në punimet e mbarështimit.
- Të dallojnë shenjat kufitare që përdoren në terren dhe në hartë
- Të përcaktojnë kriteret e ndarjes në parcela dhe nën/parcëla

- Të plotësojnë formularët e përshkrimit parcelarë
- Të korrigjojnë planet e mbarështimit
- Të verifikojnë mundësinë e shfrytëzimit
- Të nxjerrin të dhëna nga plani i mbarështimit
- Të dallojnë livadhet nga kullotat
- Të listojë emrat e bimëve të këqija dhe helmuese
- Të përcaktojnë llojet e bimëve shumëvjeçare
- Të përcaktojnë llojet e bimëve njëvjeçare
- Të klasifikojnë kullotat sipas kohës së përdorimit
- Të klasifikojnë kullotat sipas bimësisë barishtore
- Të përcaktojnë rrugët e rritjes së efektivitetit të kullotave
- Të organizojnë sistemet e ndryshme të kullotjes
- Të përcaktojnë kohën dhe rregullat e shtegëtimit të kafshëve

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mbarështim i kullotave pyjore”, kl. 13-68 orë**

Tema 1	Studimi dhe përshkrimi i kushteve natyrore të prodhimit	11 orë
Tema 2	Metodat e matjes së grumbujve pyjorë	7 orë
Tema 3	Teknika e mbarështimit të pyjeve	9 orë
Tema 4	Zbatimi i planeve të mbarështimit	7 orë
Tema 5	Njohuri të përgjithshme për kullotat dhe livadhet.	3 orë
Tema 6	Bimësia e kullotave	10 orë
Tema 7	Klasifikimi i kullotave	2 orë
Tema 8	Përmirësimi i kullotave	13 orë
Tema 9	Shfrytëzimi i kullotave	6 orë

7. Lënda “Pyllëzime artificiale” (L-25-233-11) , kl. 13-68 orë

• **Synimet e lëndës “ Pyllëzime artificiale”, kl. 13**

Në përfundim të lëndës “Pyllëzime artificiale”, kl.13 nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë objektin e lëndës “Pyllëzime artificiale”
- Të përshkruajnë llojet e vendit dhe të huaja.
- Të përshkruajnë pyjet e thjeshta e të përziera.
- Të shpjegojnë zgjedhjen e llojeve në bazë të tipit të pyllit ekzistues, studimit të ambientit dhe eksperimentit.
- Të vendosin llojet e drurëve që mund të përdoren në vendin tonë
- Të shpjegojnë përzierjet e llojeve të drurëve pyjorë
- Të ndërtojnë skemat e pyllëzimeve artificiale
- Të shpjegojnë mënyrat e pyllëzimeve
- Të përshkruajnë mënyrat e mbjelljes së fidanëve
- Të argumentojnë mirëmbajtjen e kulturave
- Të shpjegojnë pyllëzimet në ranishtet bregdetare
- Të përshkruajnë pyllëzimet në tokat e rrëshqitshme
- Të ndërtojnë brezat mbrojtës
- Të përshkruajnë mbjelljet anës rrugëve
- Të shpjegojnë mbjelljet në zonat e gjelbra

- Të shpjegojnë kultivimin e halorëve
- Të argumentojnë shërbimet në kulturat fletore

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Pyllëzimet artificiale”, kl 13 - 68 orë**

Tema 1	Njohuritë e përgjithshme për pyllëzimet artificiale	2 orë
Tema 2	Zgjedhja e llojeve	6 orë
Tema 3	Teknikat e pyllëzimit	10 orë
Tema 4	Pyllëzimi me farë	3 orë
Tema 5	Pyllëzimi me fidanë e kalema	7 orë
Tema 6	Mirëmbajtja e tokës dhe kulturave	3 orë
Tema 7	Pyllëzime në toka të pyllëzuara	4 orë
Tema 8	Pyllëzime në ranishtet bregdetare	3 orë
Tema 9	Pyllëzime në toka të rrëshqitshme	3 orë
Tema 10	Brezat mbrojtës	4 orë
Tema 11	Mbjelljet në rrugë	3 orë
Tema 12	Zonat e gjelbra	3 orë
Tema 13	Kultivimi i haloreve kryesorë	8 orë
Tema 14	Kultivimi i drurëve fletorë	9 orë

8. Lënda “Mbrojtje natyre dhe planifikim territori”, (L-25-234-11), kl. 13 – 34 orë

• **Synimet e lëndës ”Mbrojtje natyre dhe planifikim territori”, kl. 13**

Në përfundim të trajtimit të lëndës ”Mbrojtje natyre dhe planifikim territori”, kl. 13 nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë qëllimin dhe objektivat e mbrojtjes mjedisore
- Të shpjegojnë format e ndryshme të përdorimit të tokës.
- Të shpjegojnë punën që duhet bërë për mbrojtjen e jetës së egër.
- Të shpjegojnë rëndësinë e planifikimit të territorit.
- Të shpjegojnë rëndësinë e planifikimit dhe implementimit të territorit në lidhje me mbrojtjen e natyrës.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mbrojtje natyre e planifikim territori”, kl.13 - 34 orë**

Tema 1	Objekti, rëndësia e mbrojtjes së mjedisit e planifikimit të territorit.	4 orë
Tema 2	Mbrojtja e natyrës e përdorimi i tokës.	6 orë
Tema 3	Zonat e banuara e minierat e hapura.	3 orë
Tema 4	Mbrojtja e llojeve, ruajtja e jetës së egër.	8 orë
Tema 5	Estetika e territorit dhe mbrojtja e mjedisit	3 orë
Tema 6	Qëllimi dhe objektivat e planifikimit të territorit	3 orë
Tema 7	Detyrat e planifikimit të territorit	4 orë
Tema 8	Njerëzit, autoritetet, institucionet që merren me planifikimin e territorit	3 orë

9. Lënda “Florikulturë” (L-25-235-11), kl. 13 – 34 orë

- **Synimet e lëndës “Florikulturë”, kl. 13**

Në përfundim të lëndës “Florikulturë”, kl. 13 nxënësi duhet :

- Të shpjegojë vlerat e bimëve të zbukurimit.
- Të përcaktojë organet e luleve
- Të rendisë shërbimet e luleve
- Të përshkruajë sektorët e prodhimeve të luleve
- Të shpjegojë mënyrat e shumimit të luleve
- Të rendisë lulet 1 vjeçare më kryesore
- Të shpjegojë trajtimin e luleve dy vjeçare
- Të shpjegojë mënyrat e shumimit të bimëve shumëvjeçare
- Të shpjegojë ruajtjen e qeporeve
- Të shpjegojë mjediset e mbrojtura
- Të rendisë bimët mishtore

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Florikulturë”, kl. 13 - 34 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi bimët e zbukurimit	2 orë
Tema 2	Shumimi i bimëve	2 orë
Tema 3	Shërbimet kulturale	2 orë
Tema 4	Sektorët e prodhimit	2 orë
Tema 5	Bimët 1 vjeçare	4 orë
Tema 6	Bimët 2 vjeçare	4 orë
Tema 7	Bimët shumëvjeçare	5 orë
Tema 8	Bimët qepore	5 orë
Tema 9	Kultura të bimëve të mjediseve të mbrojtura	5 orë
Tema10	Bimët mishtore	3 orë

10. Lënda ”Ligjshmëri pyjore” (L-25-236-11), kl. 13 – 34 orë

- **Synimet e lëndës ”Ligjshmëri pyjore”, kl. 13**

Në përfundim të trajtimit të lëndës ”Ligjshmëri pyjore”, klasa13, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë funksionet e menaxhimit të shërbimit pyjor.
- Të klasifikojnë pronësinë e fondit pyjor kombëtar dhe kadastrën kombëtare.
- Të rendisin funksionet e policisë pyjore.
- Të përshkruajnë fondin pyjor privat dhe pyjet në mbrojtje të vecantë.
- Të konceptojnë dispozitat ligjore mbi trajtimin e kullotave dhe livadheve.
- Të përshkruajnë legjislacionin mbi ruajtjen e natyrës dhe të biodiversitetit.
- Të konceptojnë legjislacionin mbi peshkimin , akuakulturën dhe ushtrimin e gjuetise.
- Të përshkruajnë dokumentacionin e veprimtarisë kontrolluese të policisë pyjore.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Ligjshmëri pyjore”, kl. 13 - 34 orë**

Tema 1	Pyjet dhe shërbimi pyjor, dispozitat e përgjithshme	12 orë
Tema 2	Fondi pyjor, kullotat dhe livadhet	6 orë
Tema 3	Kuadri ligjor, mbrojtja e natyrës dhe zonat e mbrojtura	6 orë
Tema 4	Fauna dhe gjuetia	6 orë
Tema 5	Dokumentacioni dhe procedurat e veprimtarisë kontrolluese të policisë pyjore	4 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Punime me instrumenta matës gjeodezie”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PUNIME ME INSTRUMENTA MATES GJEODEZIE	M-25-646-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit në përdorimin e instrumentave matës të gjeodezisë.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përcakton pikat e poligonit në terren. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgimi i zonës që do rilevohet . – Përcaktimi i vëndit të pikave të poligonit. – Përpilimi i skicës së zonës. – Përcaktimi i grupit të punës që do rilevojë. – Zgjedhja e mjeteve matëse dhe të punës. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përcaktimit të pikave të poligonit Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli Kriteret e vlerësimit: <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të vëzhgojë zonën që do rilevohet. – të përcaktojë vendin e pikave të poligonit. – të përpilojë skicat e zonës. – të përcaktojë grupin e punës që do rilevojë. – të zgjidhë mjetet matëse dhe të punës. – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përcaktimit të pikave të poligonit	

RM 2 Nxënësi mat brinjët dhe këndet e poligonit.

Përmbajtja:

- Matja e brinjëve të poligonit në vajtje.
- Matja e brinjëve të poligonit në ardhje.
- Drejtimi i zhalonit gjatë matjes së brinjëve.
- Plotësimi i tabelës së matjeve në lartësi.
- Matja e këndeve të brëndëshëm të poligonit me Teodolit me saktësi 1 gradë.
- Përcaktimi i metodave të matjes së këndeve me një sasi të plotë.
- Matja e këndeve me dy pozicione dylbije.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë matjes së brinjëve dhe këndeve

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të matë brinjët e poligonit në vajtje.
- të matë brinjët e poligonit në ardhje.
- të drejtojë zhalonin gjatë matjes së brinjëve.
- të plotësojë tabelën e matjeve në lartësi.
- të masë kënde e brëndëshme të poligonit me teodolit.
- të përcaktojë metodat e matjes së këndeve .
- të matë këndet në dy pozicione dylbije.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë matjes së brinjëve dhe këndeve.

RM 3 Nxënësi kryen punime nivelimi të pikave të poligonit.

Përmbajtja:

- Zgjedhja e instrumentit nivelues.
- Përgatitja e niveluesit për punë.
- Nivelimi i pikave të poligonit duke përdorur metodën gjeodezike nga mesi.
- Plotësimi i librezave të nivelimit.
- Trasferimi i kuotës së pikës vajtje-ardhje.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë nivelimit të pikave të poligonit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zgjedhë instrumentin nivelues.
- të përgatisë niveluesin për punë.
- të nivelojë pika të poligonit duke përdorur metodën gjeodezike nga mesi.
- të plotësojë librezën e nivelimit.

- të trasferojë kuotën e pikës vajtje - ardhje.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë nivelimit të pikave të poligonit.

RM 4 Nxënësi kryen punime dhe matje në çdo pikë qëndrimi.

Përmbajtja:

- Caktimi i grupit të nivelimit.
- Përcaktimi i detyrave të anëtarëve të grupit.
- Vendosja e teodolitit në pe plumç.
- Vendosja e latave në pikat e qëndrimit..
- Matja e lartësisë për çdo pikë qëndrimi (4 pika)
- Orientimi i instrumentit matës.
- Marrja e pikave me detaje .
- Kryerja e leximit në lartësi.
- Kontrolli i punimeve për çdo pikë qëndrimi.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punimeve dhe matjeve në pika qëndrimi.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë grupin e nivelimit.
- të përcaktojë anëtarët e grupit.
- të vendosë teodolitin në pozicion pune .
- të vendosë latat në pikat e qëndrimit.
- të masë lartësitë për çdo pikë qëndrimi.
- të orientohet me instrumentin matës.
- të matë pikat me detaje.
- të kryejë lexime në lartësi.
- të kontrollojë punimet për çdo pikë qëndrimi.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punimeve dhe matjeve në pika qëndrimi.

RM 5 Nxënësi kryen hedhje të pikave në planshetë në zyrë

Përmbajtja:

- Përcaktimi i letrës së vizatimit dhe mjeteve.
- Vendosja e pikave të qëndrimit në letrën e vizatimit me kordinatë ose raportor.
- Vendosja e pikave me detaje në letrën e vizatimit.
- Interpolimi i izoipseve
- Kontrolli i pikave të interpoluara.
- Vizatimi me tush i objekteve, izoipseve dhe rrjedhjeve ujore.
- Plotësimi i kornizës së planshetës.
- Matja e sipërfaqes së zonës me planimetër polar

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë llojin e letrës së vizatimit .
- të vendosë në leter pikat e qëndrimit me kordinatë ose raportor.
- të vendosë pikat me detaje në letrën e vizatimit.
- të realizojë interpolimin e izoipseve.
- të kontrollojë pikat e interpoluara.
- të vizatojë me tush objektet, izoipseve dhe rrjedhjet ujore.
- të plotësojë kornizën e planshetës
- të përcaktojë sipërfaqen e zonës me planimeter polar.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të matjeve të sipërfaqeve pyjore dhe jo pyjore me Teodolit dhe nivelues, te demostroje plotesimin e tabelave të nivelimit dhe të matjeve me teodolit, te demostroje mbajtjen dhe leximin e lates në pikat e poligonit, te hedhe në planshet te dhenat e grumbulluara dhe të realizoje në zyrë mbylljen e poligonit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore, përcaktimin e sipërfaqeve pyjore për matje me teodolit dhe nivelues, përbilimin e tabelave dhe librit të nivelimit, matjen e pikave të poligonit dhe leximin me instrumenta matës.
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e planshetës, hedhjen e pikave të poligonit në planshete si dhe matjen e sipërfaqes me planimeter polar.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e matjeve gjeodezike në terren dhe në zyrë.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
  - Mjete matëse gjeodezike, teodolit e nivelues, lata, planimeter polar, meter shirit
  - Komplete veshje e puntorit ne fushen e pyjeve..
  - Hipsometer, diameter mates, latë, zhalon .
  - Tabela te gatshme për hedhjen e të dhënave te grumbulluara nga matjet.
  - Harta dhe busull orjentuese.
  - Makine llogaritëse, kanceleri te ndryshme si flete vizatimi, leter kalk etj
-

2. Moduli “Kubimi i grumbullit pyjor dhe drurit në këmbë”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	KUBIMI I GRUMBULLIT PYJOR DHE DRURIT NE KEMBE	M-25-647-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për kubimin e drurit në këmbë dhe grumbullit pyjor.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit vendin e punës për kubimin e grumbullit pyjor. Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e grumbullit pyjor. – Përcaktimi i sipërfaqes së grumbullit pyjor dhe fuqisë lëndore në pyll – Ndarja e sipërfaqes në pjesë të vogla homogjene. – Inventarizimi i pjesshëm dhe i përgjithshëm . – Zgjedhja e metodave të kubimit të grumbullit pyjor. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë grumbullin pyjor. – të përcaktojë sipërfaqen e grumbullit pyjor dhe fuqinë lëndore në pyll. – të ndajë sipërfaqen në pjesë homogjene. – të realizojë inventarizimin e pjesshëm dhe të përgjithshëm. – të zgjedhë metodat e kubimit. – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së vendit të punës <p>RM 2 Nxënësi kubon drurin në këmbë. Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përcaktimi i sipërfaqes pyjore.	

- Zgjedhja e drurëve që do kubohen.
- Matja e diametrit të drurit në lartësinë 1,30m nga toka.
- Matja e lartësisë së drurit me hipsometer.
- Llogaritja e vëllimit të drurit.
- Nxerrja e koeficientit të formës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të drurit më këmbë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet pyjore për kubimin e drurit.
- të zgjedhë drurët që do kubohen.
- të matë diametrin e drurit në lartësinë 1,30m.
- të matë lartësinë me hipsometër.
- të llogaritë vëllimin e drurit.
- të nxjerrë koeficientin e formës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të drurit në këmbë.

RM 3 Nxënësi kubon grumbullin pyjor me sipërfaqe provë e prerje rrah.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i sipërfaqes së grumbullit pyjor.
- Përcaktimi i përqindjes së inventarizimit.
- Zgjedhja e sipërfaqes provë.
- Përcaktimi i madhësisë së sipërfaqeve provë.
- Zgjedhja e formave të sipërfaqeve provë .
- Piketimi i sipërfaqes provë.
- Kubimi i sipërfaqes provë të grumbullit pyjor.
- Hedhja e të dhënave në tabelat e kubimit dhe llogaritja e vëllimit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të grumbullit pyjor me sipërfaqe provë

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet e kubimit të grumbullit pyjor .
- të përcaktojë përqindjen e inventarizimit.
- të zgjedhë sipërfaqen provë.
- të përcaktojë madhësinë e sipërfaqes provë.
- të zgjedhë formën e sipërfaqes provë.
- të piketojë sipërfaqen provë.
- të kuboje sipërfaqen provë dhe grumbullin pyjor.
- të hedhë të dhënat në tabelat e kubimit dhe të llogarisë vëllimin e grumbullit pyjor.

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të grumbullit pyjor me sipërfaqe provë

RM 4 Nxënësi kubon drurin me inventarizim , pa drurë mesatarë.

Përmbajtja :

- Përcaktimi i sipërfaqes së kubimit të grumbullit.
- Matja e diametrave të drurëve .
- Matja e lartësisë së drurëve
- Hartimi i list-damkave të sipërfaqes pyjore të zgjedhur.
- Ndërtimi i kurbës së lartësisë së kompesuar.
- Llogaritja e vëllimit për njësi .
- Llogaritja e vëllimit të përgjithshëm.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës.

Instrumenti i vëzhgimit

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit :

Nxënësi duhet të jetë i aftë të:

- të përcaktojë sipërfaqen e kubimit të grumbullit.
- të masë diametrat e drurit
- të masë lartësitë e drurëve.
- të hartojë listë- damkën e sipërfaqes së kubimit.
- të hartojë kurbën e lartësisë së kompesuar.
- të llogarisë vëllimin për njësi .
- të llogarisë vëllimin e përgjithshëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të drurit me inventarizim

RM 5 Nxënësi kubon grumbullin pyjor me inventarizim me drurë model.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i sipërfaqes pyjore të kubimit .
- Inventarizimi i diametrave .
- Përcaktimi i drurëve model(diametri mesatar).
- Zgjedhja në terren e drurit model.
- Përcaktimi i numrit të drurëve modele.
- Kubimi i drurit model.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet pyjore për kubimin e grumbullit
- të inventarizojë diametrat e grumbullit pyjor.

- të përcaktojë drurët model .
- të zgjedhë në terren drurin model.
- të përcaktojë numrin e drurit model.
- të llogaritë kubimin e drurit model.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të grumbullit pyjor

RM 6 Nxënësit kubon grumbullin pyjor me metoda të thjeshta dhe të shpejta (Metoda Biterlik)

Përmbajtja:

- Zgjedhja e sipërfaqeve pyjore të kubimit.
- Përcaktimi i sipërfaqes bazimetrike të grumbullit.
- Përcaktimi i numrit të sipërfaqeve rrethore(Biterlik)
- Matja e lartësive të drurëve.
- Nxjerrja e lartësive mesatare.
- Përcaktimi i koeficientit të formës.
- Hartimi i pasqyrave të përgjithshme të kubimit të drurit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes mjedisit gjatë punës në pyll.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë sipërfaqen pyjore të kubimit.
- të përcaktojë sipërfaqen bazimetrike të grumbullit.
- të përcaktojë numrin e sipërfaqeve rrethore.
- të masë lartësinë e drurit.
- të llogarisë lartësinë mesatare.
- të përcaktojë koeficientin e formës.
- të hartojë pasqyrat e përgjithëshme të kubimit të drurit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes mjedisit gjatë kubimit të grumbullit pyjor me metoda të thjeshta

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore .
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të kubimit të drurit dhe të grumbullit pyjor, të masë diametrat dhe lartësitë e drurit , të plotësojë tabelat e kubimit të drurit dhe të grumbullit pyjor, të bëjë llogaritjen e inventarizimit të sipërfaqeve pyjore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore , përcaktimin e sipërfaqeve pyjore për kubimin e grumbullit, zgjedhjen e drurëve që do kubohen , përpilimin e tabelave të kubimit dhe përgatitja e list damkave, matjen e diametrit dhe të lartësise se drurit si dhe përdorimin e mjeteve të ndryshme në këtë modul
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e tabelave të përcaktimit të vëllimit të kubimit të drurit në këmbë dhe listë damkave.

-
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
  - Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e kubimit te drurit ,vlerësimit të masës drusore.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:
- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
  - Mjete pune te ndryshme
  - Komplete veshje e puntorit ne fushen e pyjeve..
  - Hipsometer, diameter mates.
  - Tabela te gatëshme si listë damke dhe tabela të kubaturës për te hedhur të dhenat e grumbulluara.
  - Harta dhe busull orjentuese.
  - Makine llogaritëse , kanceleri te ndryshme etj
-

3. Moduli “Ndërtimi i veprave hidroteknike në sistemime malore”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	NDERTIMI I VEPRAVE HIDROTEKNIKE NE SISTEMIME MALORE	M-25-648-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune për ndërtimin e veprave hidroteknike	
Kohëzgjatja e modulit	72 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 Nxënësi ndërton drena të ndryshëm.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i vendit për ndërtimin e drenave
- Përgatitja e mjeteve të punës
- Përcaktimi i materialit që do përdoret
- Grumbullimi i materialit
- Përgatitja e vendit të punës
- Ndërtimi i drenave

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vendin për ndërtimin e drenave
- të përgatisë mjetet e punës
- të përcaktojë materialet që do përdoren
- të grumbullojë materialet
- të përgatitë vendin e punës
- të ndërtojë drena

RM 2 Nxënësit ndërton gradona dhe mure mbajtëse

Përmbajtja:

- Përcaktimi i vendit ku do ndërtohen mure mbajtës
- Përcaktimi i vendit ku do ndërtohen gradonat
- Përcaktimi i llojit të gradonave
- Përzgjedhja e materialit që do përdoret
- Ndërtimi i murit mbajtës (mur i thatë)
- Ndërtimi i gradonave

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vendin ku do ndërtohen muret mbajtës
- të përcaktojë vendin ku do ndërtohen gradonat
- të përcaktojë llojet e gradonave
- të përzgjedhë materialet që do përdoren
- të ndërtojë muret mbajtës (mur i thatë)
- të ndërtojë gradona

RM 3 Nxënësi ndërton vepra tërthore prej shtresash me thupra, fashina dhe pragje prej druri

Përmbajtja:

- Përcaktimi i vendit ku do ndërtohen veprat tërthore
- Përcaktimi i llojit të veprës që do ndërtohet
- Përcaktimi i llojit të fashinave
- Përzgjedhja e veglave të punës
- Përzgjedhja e materialit për ndërtimin e veprave tërthore me fashina
- Përzgjedhja e materialit për pragjet prej druri
- Përgatitja e vendit të punës
- Ndërtimi i pragjeve prej druri
- Ndërtimi i veprave tërthore me fashina ose thupra

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vendin ku do ndërtohen veprat tërthore
- të përcaktojë llojet e veprave që do ndërtohen
- të përcaktojë llojet e fashinave
- të përzgjedhi veglat e punës
- të përzgjedhi materialet për ndërtimin e veprave tërthore me fashina
- të përzgjedhi materialet për pragjet prej druri
- të përgatisi vendin e punës
- të ndërtojë pragje prej druri
- të ndërtojë vepra tërthore me fashina ose thupra

RM 4 Nxënësi cakton vendin për ndërtimin e pritave dhe kryen piketimin e pritës .

Përmbajtja:

- Përcaktimi i vendit ku do ndërtohet prita
- Përzgjedhja e veglave dhe pajisjeve për piketimin e pritës
- Përzgjedhja e materialit që përdoret për ndërtimin e pritave
- Përcaktimi i kushteve gjeoteknike , topografike , konstrukteve , ekonomike

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vendin ku do ndërtohet prita
- të përzgjedhë veglat dhe pajisjet për piketimin e pritës
- të përzgjedhë materialet për ndërtimin e pritave
- të përcaktojë kushtet gjeoteknike , topografike , konstruktive , ekonomike

RM 5 Nxënësi bën punime biologjike për forcimin e brigjeve të kanaleve dhe përrenjve.

Përmbajtja:

- Përcatimi i punimeve biologjike për përforcimin e brigjeve të kanaleve dhe përrenjve
- Përzgjedhja e farave të barit
- Përzgjedhja e vendit ku do nxirren plisat e dheut me bar
- Përzgjedhja e veglave të punës
- Përzgjedhja e farave të barit
- Vendosja e plisave në brigje

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë punimet biologjike për përforcimin e brigjeve të kanaleve dhe përrenjve
- të përzgjedhë farat e barit
- të përzgjedhë vendin ku do nxirren plisat e dheut me bar
- të përzgjedhë veglat e punës
- të përzgjedhë farat e barit
- të vendosë plisa në brigje

Udhëzime për zbatimin e modulit

Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale

- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete.
- Nxënësit duhet të angazhohen me veprimtari konkrete pune. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes se shprehive praktike për realizimin e punimeve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset e punës, materialet e ndryshme dhe veglat si më poshtë:

- Kazma, lopata, tezga, motosegë, gërshërë, sopatë.
- Manuale udhëzuesa, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtuam në modul

4. Moduli “Punime në inventarizimin e pyjeve-1”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PUNIME NË INVENTARIZIMIN E PYJEVE-1	M-25-649-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer punimet në inventarizimin e pyjeve.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi ndan ekonominë pyjore në parcela dhe nën/parcëla.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Grumbullimi i bazës materiale që nevojitet për inventarizimin e pyjeve. – Kufizimi në hartë i ekonomisë pyjore. – Ndarja në hartë e ekonomisë pyjore në parcela dhe nën/parcëla. – Ndarja në terren e parcelave dhe nën/parcelave. – Verifikimi i përputhjes së ndarjes në hartë me ndarjen në terren. – Vendosja e shenjave kufitare në terren. – Numërimi dhe shënimi i parcelave në hartë – Numërimi dhe shënimi i parcelave në terren. – Respektimi i rregullave për ndarjen e ekonomisë pyjore në parcela dhe nën /parcëla. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të grumbullojë bazën materiale që nevojitet për inventarizimin e pyjeve. – të kufizojë në hartë ekonominë pyjore. – të ndajë në hartë ekonominë pyjore në parcela dhe nën/parcëla. – të ndajë në terren ekonominë pyjore në parcela dhe nën/parcëla.	

- të verifikojë përputhjen e ndarjes në hartë me ndarjen në terren.
- të vendosë shenjat kufitare në terren
- të numërojë dhe të shënojë parcelat dhe nën /parcelat në hartë.
- të numërojë dhe të shënojë parcelat dhe nën/parcelat në terren.
- të respektojë rregullat për ndarjen e ekonomisë pyjore në parcela dhe nën/parcela.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë ndarjes së ekonomisë pyjore në parcela.

RM 2 Nxënësi përshkruan stacionin pyjor.

Përmbajtja:

- Plotësimi i të dhënave identifikuese të ekonomisë.
- Përshkrimi i gjendjes aktuale të ekonomisë pyjore.
- Përcaktimi i kategorisë përdorimit të territorit (pyll, kullotë, livadh, djerrë, sipërfaqe ujore etj.)
- Përcaktimi i funksionit të pyllit duke u bazuar në kriteret përkatëse.
- Përshkrimi i konfiguracionit të terrenit.
- Përcaktimi i kundrejtimit.
- Përcaktimi i lartësisë mbi nivelin e detit.
- Përcaktimi i tipit të tokës.
- Përcaktimi i teksturës së tokës.
- Përcaktimi i Ph të tokës.
- Përcaktimi i tipit të erozionit.
- Plotësimi i skedave të përshkrimit parcelarë.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të plotësojë të dhënat identifikuese të ekonomisë.
- të përshkruajë gjendjen aktuale të ekonomisë pyjore.
- të përcaktojë kategorinë e përdorimit të territorit.
- të përcaktojë funksionin e pyllit duke u bazuar në kriteret përkatëse.
- të përshkruajë konfiguracionin e terrenit.
- të përcaktojë kundrejtimin e ekonomisë.
- të përcaktojë lartësinë mbi nivelin e detit..
- të përcaktojë tipin e tokës.
- të përcaktojë teksturën e tokës.
- të përcaktojë Ph-shin e tokës.
- të përcaktojë tipin e erozionit.
- të plotësojnë skedat e përshkrimit parcelarë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së

mjedisit gjatë përshkrimit të stacionit pyjor

RM 3 Nxënësit përshkruajnë grumbullin pyjorë.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i formës së qeverisjes mbi bazën e mënyrës së ripërtëritjes.
- Vlerësimi i fazës së zhvillimit të grumbullit pyjorë mbi bazën e karakteristikave dendrometrike..
- Përcaktimi i përbërjes së grumbullit pyjorë.
- Përcaktimi i gjendjes së vegjetacionit të grumbullit pyjorë.
- Përshkrimi i filizërisë ekzistuese në pyll.
- Përcaktimi i gjendjes së dëndësisë, lartësisë dhe moshës së filizërisë.
- Përcaktimi i llojeve të shkurreve në pyll.
- Përcaktimi i mënyrës së shpërndarjes së shkurreve.
- Përcaktimi i kurordëndësisë të grumbullit.
- Përcaktimi i origjinës të grumbullit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë formën e qeverisjes së grumbullit pyjorë mbi bazën e mënyrës së ripërtëritjes.
- të vlerësojë fazën e zhvillimit të grumbullit pyjorë mbi bazën e karakteristikave dendrometrike.
- të përcaktojë përbërjen e grumbullit pyjor.
- të përcaktojë gjendjen e vegjetacionit të grumbullit pyjorë.
- të përshkruajë filizërinë ekzistuese në pyll.
- të përshkruajë gjendjen e dëndësisë, lartësisë dhe moshën e filizërisë.
- të përcaktojë llojet e shkurreve në pyje.
- të përcaktojë mënyrën e shpërndarjes së shkurreve.
- të përcaktojë kurordendësinë e grumbullit pyjorë.
- të përcaktojë origjinën e grumbullit pyjorë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përshkrimit të grumbullit pyjor

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer inventarizime në pyjet fletorë dhe halorë
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në trajtimet e pyjeve fletorë dhe halorë fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e

-
- rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe instrumenteve matëse.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në trajtimin e pyjeve, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimin e këtyre proceseve, si dhe të llogaritjeve të intensiteteve të prerjeve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore për të kryer trajtime në pyje.
  - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
  - Katalogë dhe manuale.
-

5. Moduli “Damkimi dhe vlerësimi i masës drusore”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	DAMKIMI DHE VLERESIMI I MASES DRUSORE	M-25-650-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit me mënyrat e damkimit dhe të vlerësimit të masës drusore në pyll.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit parcelat për damkim <i>Përmbajtja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ngritja e grupit të punës dhe ndarja e detyrave të secilit pjesmarës. – Analizimi i parcelave dhe nën/parcelave duke përdorur planet e mbarështrimit. – Përcaktimi i parcelave dhe nën/parcelave që do damkosen. – Përcaktimi i drurëve që do damkosen. – Zgjedhja e mjeteve të punës për damkim. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik në pune dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë lëvizjes në parcela. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p><i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të ngrejë grupin e punës dhe ndajë detyrat. – të përdorë planet e mbarështrimit – të përcaktojë parcelat e nën/parcelat për damkim. – të përcaktojë drurët që do damkosen – të zgjedhë mjetet e punës për damkim – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë lëvizjes në parcela <p>RM 2 Nxënësi damkos drurin <i>Përmbajtja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Përzgjedhja e mënyrave të prerjes dhe trajtimit të pyllit.	

- Përcaktimi i mënyrave të lëvizjes së grupit në parcelë.
- Shënimi i drurëve me çekiç damkë.
- Matja e diametrit të drurit me diametër matës.
- Grumbullimi i të dhënave për llogaritjen e vëllimit të masës drusore në këmbë .
- Vendosja e shenjave të damkimit në fund të trungut.
- Vendosja e shenjave të damkimit me bojë në lartësinë 1,5-2 m.
- Gëdhëndja e lëvores deri në blanë.
- Vendosja e numrit rendor të damkimit.
- Hartimi i list-damkave çdo ditë dhe për çdo parcelë.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës në parcelë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhë mënyrat e prerjes dhe trajtimit të pyllit
- të përcaktojë mënyrat e lëvizjes së grupit në parcelë.
- të shënojë drurët me çekiç damkë.
- të masë me diametër matës diametrin e drurit.
- të grumbullojë të dhënat për llogaritjen e vëllimit të masës drusore.
- të vendosë shënjat e damkimit në fund të drurit.
- të vendosë shënjat e damkimit në lartësinë 1,5- 2 m.
- të gdhendë lëvoren deri në blanë.
- të vendosë numrin rendor të damkimit me bojë.
- të hartojë list -damkat për çdo ditë dhe çdo parcelë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik në dhe ato të mbrojtjes së mjedisit gjatë damkosjes së drurit

RM 3 Nxënësi vlerëson masën drusore të drurit në këmbë.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i parcelave dhe nën/parcelave.
- Llogaritja e vëllimit të drurit të damkosur.
- Përcaktimi i asortimenteve që dalin .
- Leximi i list -damkave të parcelave ose nën/parcelave.
- Përcaktimi i vëllimit të lëndës punuese dhe druve të zjarrit.
- Ndarja e lëndës punuese në asortimente sipas diametrit.
- Llogaritja e vëllimit me anën e tabelave të kubaturës.
- Hartimi i proces-verbalit dhe akti i vlerësimit të tabelave përkatëse.
- Kolaudimi i parcelave të shfrytëzuara.
- Dorëzimi i parcelave në drejtorinë e shërbimit pyjor përkatës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë vlerësimit të masës drusore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojë parcelat dhe nën/parcelat .
- të llogarisë vëllimin e drurit të damkosur.
- të përcaktojë asortimentet që dalin .
- të lexojë listë damkat e parcelave .
- të përcaktojë vëllimin e lëndës së punimit dhe drurëve të zjarrit.
- të ndajë lëndën e punimit në asortimente përkatëse sipas diametrit.
- të llogarisë vëllimin me anën e tabelave të kubaturës.
- të hartojë proces- verbalet dhe aktin e vlerësimit të parcelave përkatëse.
- të kolaudojë parcelat .
- të dorëzojë parcelat në drejtorinë e shërbimit pyjor.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit vlerësimit të masës drusore

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore .
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të damkimit, të vlerësimit të masës drusore, të ndarjes së materialit drusor në asortimente sipas diametrit, dhe të hartojë tabelat e kubaturës dhe të vlerësimit të masës drusore , të kolaudojë parcelat ku është shfrytëzuar materiali.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore , ndarjen e zonave të damkimit dhe përcaktimin e drurëve që damkosen , verifikimin e materialit drusor, menyrën e vendosjes së damkës , përbilimin e tabelave të kubatures dhe të vlerësimit të masës drusore, të masë me diametër matës, të hartojë proces verbale dhe akte vlerësimi , të kolaudojë parcelat . të llogarisë vëllime , të lexojë listë damka, të përdorë çekiçin e damkimit dhe mjete të tjera të punës.
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e tabelave të përcaktimit të vëllimit dhe listë damkave.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimin e damkimit të drurit dhe vlerësimit të masës drusore, përcaktimit dhe ndarjes së drurit në lende punimi dhe dru zjarri , si dhe asortimentet përcaktuese.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
  - Mjete pune te ndryshme
  - Komplete veshje e puntorit ne fushen e pyjeve..
  - Çekiç damke,diameter matës.
  - Tabela te gatëshme si listë damke dhe tabela të kubaturës për te hedhur të dhenat e grumbulluara.
  - Harta dhe busull orjentuese.
  - Makine llogaritëse,boje zmalto etj.
-

6. Moduli “Luftimi i sëmundjeve dhe dëmtuesve në fidanishtet pyjore”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	LUFTIMI I SEMUNDJEVE DHE DEMTUESVE NE FIDANISHTET PYJORE	M-25-651-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të përcaktuar dhe luftuar sëmundjet dhe dëmtuesit e fidanave pyjorë.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi grumbullon gjethe e fidana të dëmtuar. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgimi i fidanishtes. – Mbledhja e gjetheve të sëmura. – Mbledhja e gjetheve të dëmtuar. – Vlerësimi i karakterit të dëmit. – Grumbullimi i larvave. – Grumbullimi i insekteve. – Dërgimi në laborator. – Identifikimi i sëmundjes. – Përcaktimi i dëmtuesve. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit:</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të vëzhgojë fidanat – të grumbullojë gjethet e sëmura – të mbledhë fidanat e dëmtuar – të vlerësojë karakterin e dëmit – të grumbullojë larvat – të grumbullojë insektet – të identifikojë sëmundjet – të përcaktojë dëmtuesit <p>RM 2 Nxënësi merr masa parandaluese për të luftuar sëmundjet dhe dëmtuesit <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mbledhja e farërave të pastra e fidanave të shëndoshtë.	

- Pastrimi i tokës nga barërat e këqija.
- Punimi i tokës.
- Frezimi dhe diskimi i tokës.
- Vendosja e brezave ngjitës.
- Vendosja e drurëve kurth.
- Prerja dhe shkatërrimi i qeskave të vemjeve.
- Prerja e pjesëve të infektuara.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë proceseve të punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të mbledhë farëra të pastra
- të mbledhë fidana të shëndoshë
- të pastrojë tokën nga barërat e këqija
- të bëjë punimin e tokës
- të bëjë frezimin e tokës
- të bëjë diskimin e tokës
- të vendosë breza ngjitës
- të vendosë drurë kurth
- të bëjë shkatërrimin e qeskave të vemjeve
- të presë pjesët e infektuara
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë marrjes së masave parandaluese ndaj sëmundjeve të fidanëve

RM 3 Nxënësi lufton sëmundjet këpurdhore e bakteriale

Përmbajtja

- Përcaktimi i preparatit për trajtimin e sëmundjes (lëngu bordolez).
- Përgatitja e përzierjes.
- Përcaktimi i përqendrimit të preparatit.
- Verifikimi i reaksionit me letër lakmues.
- Përgatitja e veglave për spërkatje.
- Kryerja e spërkatjes.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë proceseve të punës për luftimin e sëmundjeve në fidanishte.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përcaktojë fungicidin
- të përcaktojë përqendrimin në bazë të fidanit
- të përcaktojë përzierjen
- të verifikojë reaksionin me letër lakmues
- të përgatisë veglat për spërkatje

- të kryejë spërkatjen e fidanave
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit. gjatë proceseve të punës për luftimin e sëmundjeve në fidanishte.

RM 4 Nxënësi lufton insektet që dëmtojnë fidanat

Përmbajtja

- Përgatitja e ushqimeve të helmuara.
- Shpërndarja e ushqimeve të helmuara.
- Përcaktimi i preparatit për luftimin e dëmtuesit.
- Përcaktimi i tretësirës.
- Përlllogaritja e sasisë së preparatit kg/ha.
- Përgatitja e veglave për spërkatje.
- Kryerja e spërkatjes së fidanave.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë proceseve të punës për luftimin e dëmtuesve në fidanishte.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përgatisë ushqimet e helmuara
- të shpërndajë ushqimet e helmuara
- të përgatisë preparatet në forme lëngu
- të përcaktojë tretësirën
- të përlllogarisë sasinë e preparatit që duhet kg/ha
- të përgatisë mjetet që duhen për spërkatje
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë proceseve të punës për luftimin e dëmtuesve në fidanishte

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në fidanishtet pyjore.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jete e mundur demonstrime konkrete për të mbrojtur fidanat në fidanishte.
- Nxënësi duhet të angazhohet në veprimtari konkrete pune për të mbrojtur fidanat në fidanishte, në fillim në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të mbrojtur fidanat nga sëmundjet dhe dëmtuesit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet ti vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes të shprehive praktike për realizimin e proceseve për të mbrojtur fidanat.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mesuarit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise te praktikës për të mbrojtur fidanat në fidanishte.
  - Komplet i veglave, veshjet, pajisjet dhe materialet e nevojshme për të kryer sferkatje të ndryshme.
  - Preparate dhe solucione kimike për mbrojtjen e fidanave.
  - Katalogje, manuale udhezues etj.
-

7. Moduli “Pyllezimet në pyjet me farë”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PYLLEZIMET NE PYJET ME FARE	M-25-652-11
Qëllimi i modulit	Nje modul qe afteson nxenesit per te kryer pyllezimet artificiale me fare.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi punon tokën. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Shkulja e cungjeve. – Punimi i tokës. – Plehrimi i tokës – Gëlqerizimi i tokës. – Ndërtimi i rrugëve. – Lënia e koridoreve <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit:</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të bëjë shguljen e cungjeve – të bëjë punimin e tokës – të përcaktojë plehrat që do përdoren – të përcaktojë masën e gëlqerizimit – të përcaktojë ndërtimin e rrugëve – të caktojë lënien e koridoreve <p>RM 2 Nxënësi bën mbjelljen me shpërndarje <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e skicave. – Përcaktimi i rradhës së punës. – Përzgjedhja e farërave. – Zgjedhja e veglave të punës. – Shpërndarja e farës. – Mbulimi i farës <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli.	

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë analizën e skicave të mbjelljes
- të përcaktojë rradhën e punës
- të përzgjedhë farën
- të caktojë zgjedhjen e veglave
- të bëjë shpërndarjen e farës
- të mbulojë farën

RM 3 Nxënësi bën mbjelljen me rreshta.

Përmbajtja

- Analiza e skicave të mbjelljes.
- Përcaktimi i veglave të punës.
- Piketimi i vijave.
- Hapja e vijave.
- Hedhja e farës.
- Mbulimi i farës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të argumentojë skemat e mbjelljes
- të përzgjedhë veglat e punës
- të bëjë piketimin e vijave
- të hapë vijat
- të hedhë farën
- të mbulojë farën

RM 4 Nxënësi bën mbjelljen me gropa.

Përmbajtja

- Analiza e skicave të mbjelljes.
- Përcaktimi i rradhës së punës.
- Piketimi i gropave.
- Zgjedhja e veglave.
- Hapja e gropave.
- Vendosja e farërave.
- Mbulimi i farërave.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe ruajtja e mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë skicat
- të përcaktojë rradhën e punës
- të piketojë vendin
- të përzgjedhë veglat
- të bëjë hapjen e gropave
- të kryejë vendosjen e farërave

- të mbulojë farën
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjedise për praktikant profesionalë në parcelën pranë shkollës, në pyjet artificiale.
- Instruktori i praktikës duhet të përdore sa më shumë demonstrimet konkrete në proceset e punës në pyjet artificiale.
- Nxënësi duhet të angazhohet në veprimtari konkrete për mbjelljen e farërave në pyjet e rinj në fillim të mbikqyret dhe më pas të punojë në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës në pyjet artificiale. Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të verifikohet shkalla e arritjes së shprehive praktike për realizimin e mënyrave të mbjelljes.
- Realizimi i pranueshem i modulit do të konsiderohet arritja e kenaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të mesuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin e këtij moduli është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Parcele për kryerjen e praktikës
  - Harte topografike
  - Vegla të thjeshta dore, si kazma, bel, shate, krehera etj
  - Prehra të ndryshme
  - Fara të ndryshme
  - Skema mbjelljesh
  - Uniforma e punës
  - Kataloge, manuale të ndryshme.
-

8. Moduli “Inventarizimi dhe zënia e fidanave”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	INVENTARIZIMI DHE ZENIA E FIDANAVE	M-25-653-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të inventarizuar zëniat e fidanave në pyjet artificiale.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi inventarizon kulturat uniforme si dendësi dhe rritje.</p> <p>Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nxjerrja e hartës topografike të zonës që do inventarizohet. – Ndarja në blloqe të përaferta. – Ndarja në parcela. – Ndarja në sipërfaqe provë në hartë. – Ndarja e sipërfaqes provë në terren. – Numrimi i rreshtave të fidanave. – Numërimi i bimëve të mbira në rresht. – Numërimi i fidanëve të dështuar. – Përlllogaritja e numrit të fidanave në sipërfaqen provë. – Nxjerrja e përqindjes së fidanave në sipërfaqen provë. – Nxjerrja e rezultateve për të gjithë sipërfaqen. – Masat për të ardhmen. – Detyrat që dalin për një zënie normale. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të orientohet me hartën topografike të pyllit – të bëjë ndarjen në blloqe të përafërt – të nxjerrë sipërfaqet provë në hartë – të kufizojë sipërfaqen provë në terren – të numërojë fidanat e mbira	

- të numërojë fidanat e dështuar
- të përlllogarisë numrin e fidanave në sipërfaqen provë
- të përlllogarisë përqindjen e fidanave të zëna në sipërfaqen provë
- të nxjerrë rezultatet për të gjithë sipërfaqen
- të vlerësojë masat që duhen marrë për të ardhmen
- të nxjerrë detyrat që dalin nga inventarizimi
- të zbatojë masat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë inventarizimit të kulturave uniforme

RM 2 Nxënësi bën inventarizimin me kulturë jo uniforme në dendësi e rritje

Përmbajtja

- Nxjerrja e hartës topografike.
- Ndarja në blloqe e sipërfaqes së mbjellë.
- Përkufizimet në hartë.
- Ndarja në sipërfaqe një hektar të sipërfaqes së mbjellë.
- Numri i rreshtave të mbjellë.
- Numri i bimëve në një rresht
- Numërimi i bimëve me rritje jo uniforme dhe të dëmtuar
- Numërimi i bimëve me rritje optimale
- Përlllogaritja e zënieve
- Nxjerrja e rezultateve për një hektar
- Nxjerrja e rezultateve për të gjithë sipërfaqen
- Masat që duhen marrë për të siguruar numrin e bimëve të zëna.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të nxjerrë hartën topografike
- të bëjë orientimin me hartë
- të ndajë në blloqe sipërfaqen e mbjellë
- të bëjë përkufizimet në hartë
- të ndajë parcelën në sipërfaqen një hektarëshe
- të numrojë numrin e rreshtave të mbjellë
- të numrojë numrin e bimëve në një rresht
- të nxjerrë numrin e bimëve jo unoforme
- të numërojë bimët me rritje optimale
- të përlllogarisë zënien në një hektar
- të nxjerrë rezultatet për të gjithë sipërfaqen
- të nxjerrë masat që duhen marrë për të siguruar numrin optimal të bimëve
- të zbatojë masat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë inventarizimit me kulturë jouniforme

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në parcelën pranë shkollës, në pyjet artificiale.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë demonstrime konkrete të proceseve të punës në pyllzime artificiale. Nxënësi duhet të angazhohet në veprimtari konkrete për shërbimet në pylltari, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten që të diskutojnë në lidhje me proceset e ndryshme të punës. Gjatë vlerësimit të nxënësve bëhet verifikimi i shkallës së arritjes të shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në pyllzimet artificiale.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mesuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Parcelë për kryerjen e praktikës
  - Harta topografike, fletore shënimesh, lapsa, vizore, etj.
  - Uniformat e punës
  - Katalogje etj.
-

9. Moduli “Punimet në inventarizimin e pyjeve - 2”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 13

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIMET NË INVENTARIZIMIN E PYJEVE-2	M-25-654-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer punimet në inventarizimin e pyjeve.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Silvikulturë”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi zbaton metodat e matjes në trungjishtet e rregullta.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përcaktimi i metodës së matjes (me sipërfaqe provë). – Llogaritja e numrit të sipërfaqeve provë që do të merren në ekonomine pyjore. – Përcaktimi i madhësisë së sipërfaqeve provë. – Përcaktimi i vendit ku do të merren sipërfaqet provë. – Inventarizimi i drurëve brenda sipërfaqes provë. – Matja e diametrit në lartësinë 1.30 cm nga toka. – Matja e lartësisë së drurëve. – Përcaktimi i moshës së drurëve. – Hedhja e të dhënave në fletën e inventarizimit. – Llogaritja e diametrit mesatar, lartësisë mesatare, moshës mesatare të drurëve të sipërfaqes provë. – Plotësimi i tabelave të fuqisë lëndore. – Llogaritja e fuqisë lëndore. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të përcaktojë metodën e matjes në trungjishtet e rregullta. – të llogaritë numrin e sipërfaqeve provë që do të merren në ekonominë pyjore. – të përcaktojë madhësinë e sipërfaqeve provë. – të përcaktojë vendin ku do të merren sipërfaqet provë. – të inventarizojë drurët brenda sipërfaqeve provë.	

- të masë diametrin e drurëve në lartësi 1.30 cm nga toka.
- të masë lartësinë e drurëve.
- të përcaktojë moshën e drurëve.
- të hedhë të dhënat e matjeve në fletën e inventarizimit.
- të llogarisë dm, Hm dhe Mm të drurëve të sipërfaqes provë.
- të plotësojë tabelat e fuqisë lëndore.
- të llogarisë fuqinë lëndore të sipërfaqes provë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë zbatimit të matjeve në trungjishte

RM 2 Nxënësi zbaton metodat e matjes në trungjishtet kopshtore.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i metodës së matjes (me sipërfaqe provë).
- Llogaritja e numrit të sipërfaqeve provë që do të merren në ekonomine pyjore.
- Përcaktimi i madhësisë së sipërfaqeve provë.
- Përcaktimi i vendit ku do të merren sipërfaqet provë.
- Inventarizimi i drurëve me diametër 6 cm e lart brenda sipërfaqes provë.
- Udhëzime për inventarizimin e drurëve 6-10 cm pa llogaritur fuqinë lëndore.
- Matja e diametrit në lartësinë 1.30 cm nga toka të drurëve mbi 10 cm.
- Matja e lartësisë së drurëve mbi 10 cm.
- Përcaktimi i moshës së drurëve.
- Hedhja e të dhënave në fletën e inventarizimit.
- Llogaritja e diametrit mesatar, lartësisë mesatare, moshës mesatare të drurëve të sipërfaqes provë.
- Llogaritja e vëllimit të drurëve për çdo kategori diametrike.
- Llogaritja e vëllimit për Ha në trungjishtet kopshtore.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë metodën e matjes në trungjishtet e kopshtore.
- të llogaritë numrin e sipërfaqeve provë që do të merren në ekonominë pyjore.
- të përcaktojë madhësinë e sipërfaqeve provë.
- të përcaktojë vendin ku do të merren sipërfaqet provë.
- të inventarizojë drurët me diametër 6 e lart brenda sipërfaqeve provë.
- të zbatojë udhëzimin që drurëve 6-10 cm të mos u llogaritet fuqia lëndore.

- të matë lartësinë e drurëve.
- të matë diametrin e drurëve në lartësi 1.30 cm nga toka.
- të përcaktojë moshën e drurëve.
- të hedhë të dhënat e matjeve në fletën e inventarizimit.
- të llogarisë dm, Hm dhe Mm të drurëve të sipërfaqes provë.
- të llogaritë vëllimin e drurëve për çdo kategori diametrike.
- të llogaritë vëllimin për Ha të trungjishteve kopshtore.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë matjeve në trungjishte kopshtore

RM 3 Nxënësit zbatojnë metodat e matjes në cungjishte.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i numrit të sipërfaqeve provë.
- Përcaktimi i madhësisë së sipërfaqeve provë.
- Përcaktimi i vendit ku do të merren sipërfaqet provë.
- Prerja e gjithë drurëve me prejardhje llastarore brenda sipërfaqes provë
- Prerja e drurëve të prerë në gjatësi standart 1m.
- Stivosja e drurëve në stiva.
- Matja e vëllimit në ms.
- Kthimi i vëllimit në m³ duke u shumëzuar me koeficientin e stivimit.
- Plotësimi i tabelës me fuqitë lëndore të cungjishteve për dru zjarri.
- Udhëzime për rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjen e mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë numrin e sipërfaqeve provë.
- të përcaktojë madhësinë e sipërfaqeve provë.
- të përcaktojë vendin ku do merren sipërfaqet provë.
- të presë brenda sipërfaqes provë të gjithë drurët me prejardhje farore.
- të presë drurët në gjatësi standart 1m.
- të stivosë drurët në stiva.
- të matë vëllimi në ms.
- të kthejë vëllimin në m³ duke e shumëzuar me koeficientin e stivimit.
- të plotësojë tabelën e fuqisë lëndore të cungjishteve për dru zjarri.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë matjeve në cungjishte

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer inventarizime në pyjet fletorë dhe halorë
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në inventarizimin e pyjeve fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe instrumenteve matëse.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në inventarizimin e pyjeve, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimin e këtyre proceseve, si dhe plotësimin e formularëve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore për të kryer inventarizimin e pyjeve.
  - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
  - Katalogë dhe manuale, plane inventarizimi.
-

10. Moduli “Trajtimi i pyjeve fletore dhe halorë”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 13

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	TRAJTIMI I PYJEVE FLETORË DHE HALORË	M-25-655-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të trajtuar teknikisht pyjet fletorë dhe halorë.	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Silvikulturë”	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi trajton pyjet e ahut.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përgatitja e mjeteve që nevojiten për teknikën e zbatimit të prerjeve. – Llogaritja e intensitetit të rradhimeve në pyjet e ahut. – Krijimi i biogrupeve me elementët përbërës. – Shënimi i drurëve që do të hiqen. – Zbatimi i rradhimit nga lart.(rradhim i tipit I-rë). – Vlerësimi i materialit drusor të dalë nga prerja. – Nxjerrja e materialit drusor dhe pastrimi i sipërfaqes së prerjes. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të përgatisë mjetet e punës që nevojiten gjatë zbatimit të trajtimeve në pyje. – të llogaritë intensitetin e ndërhyrjes duke marrë sipërfaqe provë. – të krijojë biogrupet dhe të përcaktojë drurët e së ardhmes. – të shënojë drurët që do të hiqen me prerjet rralluese. – të zbatojë metodën e rrallimit nga lart në drurët e klasave të para dhe të dyta të rritjes. – të vlerësojë materialin drusorë të dalë nga prerja sipas dimensioneve që ato kanë. – të nxjerrë materialin drusorë jashtë parcelës dhe të pastrojë sipërfaqen e prerjes	

-
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të ahut

RM 2 Nxënësit trajtojnë pyjet e gështenjës.

Përmbajtja:

- Përgatitja e mjeteve të punës që nevojiten gjatë zbatimit të trajtimit në pyjet e gështenjës.
- Llogaritja e intensitetit të prerjeve,(rrallim).
- Zbatimi i rrallimit në pyjet e gështenjës.
- Kryerja e shkalbëzimit në pyjet e gështenjës.
- Lyerja me bojë- vaji i vendprerjes.
- Përcaktimi i llojit të krasitjes.
- Zbatimi i krasitjes në kurorë.
- Cungimi i majave të degëve.
- Pastrimi dhe mirëmbajtja e mjeteve të punës.
- Pastrimi i parcelës pas zbatimit të trajtimit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të gështenjës

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë mjetet e punës që i nevojiten gjatë zbatimit të trajtimit.
- të llogaritë intensitetin e prerjeve që do të zbatohet në pyjet e gështenjës.
- të zbatojë rrallimet në pyjet e gështenjës.
- të kryejë shkalbëzime në gështenja.
- të lyejë me bojë- vaji vendprerjen.
- të përcaktojë llojin e krasitjes në pyjet e gështenjës.
- të zbatojë krasitjen në kurorë.
- të cungojë majat e degëve në kurorat e gështenjave.
- të pastrojë mjetet e punës.
- të pastrojë parcelat pas zbatimit të trajtimit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të gështenjës

RM 3 Nxënësi trajton pyjet me fletorë të përzier.

Përmbajtja:

- Zgjedhja e llojeve të drurëve që do të krijojnë grumbullin kryesorë të përzierjes.
- Zgjedhja e llojeve të dyta dhe të treta në përzierje.
- Përcaktimi i llojit të trajtimit(prerje progresive).
- Kryerja e punimeve përgatitore para hapjes së çeltirave
- Gërvishtja e tokës për të ndihmuar ripërtëritjen.
- Heqja e barërave në tokë për të ndihmuar ripërtëritjen..
- Hapja e çeltirave(zbatim trajtimi)
- Zbatimi i prerjeve përfundimtare(përputhja e çeltirave).

- Vlerësimi i materialit drusorë të dalë nga prerja.
- Plotësimi i çeltirave pa ripërtëritje me rrugë artificiale(mbjedhje fare ose fidanë).
- Shërbime në ripërtëritjen e pyllit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtja e mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve fletorë të përzier

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zgjedhë llojet kryesorë të përzierjes të grumbullit.
- të zgjedhë llojet e dyta dhe të treta të përziejes.
- të përcaktojë llojin e trajtimit që do të zbatohet.
- të kryejë punime përgatitore hara hapjes së çeltirave.
- të gërvishë tokën për të ndihmuar ripërtëritjen.
- të heqë barërat në tokë për të ndihmuar ripërtëritjen
- të hapë çeltirat(të zbatojë trajtimin).
- të zbatojë prerjet përfundimtare.
- të vlerësojë materialin drusorë të dalë nga prerja.
- të plotësojë çeltirat me ripërtëritje artificiale.
- të kryejë shërbime në ripërtëritjen e pyllit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të fletorëve të përzier.

RM 4 Nxënësi trajton plepishtet.

Përmbajtja:

- Caktimi i qëllimit ekonomik dhe ciklit të prodhimit në plepishte.
- Përcaktimi i skemës së pyllzimit në plepishte.
- Mbjedhja e fidanave të plepit me lartësi mbi 5 m.
- Kryerja e shërbimeve në plepishte (prashitje, plehërim).
- Përmirësime në plepishte (çlirime, pastrime).
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë qëllimin ekonomik dhe ciklin e prodhimit në plepishte.
- të përcaktojë skemën e pyllzimit në plepishte.
- të mbjellë fidana plepi me lartësi mbi 5m.
- të kryejë shërbime në plepishte.
- të kryejë përmirësime në plepishte.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të plepishteve

RM 5 Nxënësit trajton pyjet e lajthisë.

Përmbajtja:

- Përgatitja e mjeteve të punës që nevojiten gjatë trajtimit.
- Kryerja e krasitjes formuse të kurorës.
- Heqja e thithkave, degëve të thara ose të thyera.
- Kryerja e krasitjes së prodhimit.
- Ricungimi i kurorës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtja e mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të lajthisë

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë mjetet e punës që nevojiten gjatë trajtimit të pyjeve të lajthisë
- të kryejë krasitjen formuse të kurorës.
- të heqë thithka degë të thara ose të thyera.
- të kryejë krasitje të prodhimit.
- të ricungojë kurorën.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të lajthisë.

RM 6 Nxënësi trajton pyjet e pishës së zezë.**Përmbajtja:**

- Përcaktimi i formës së qeverisjes së pyllit.(trungjishte)
- Përcaktimi i trajtimit që do të zbatohet(prerje të njëpasnjëshme)
- Shënimi i drurëve që do të hiqen gjatë prerjeve farore(drurët më të hollë dhe më të trashë).
- Llogaritja e intensitetit të prerjeve farore(40-60%).
- Zbatimi i prerjeve farore.
- Punimi i sipërfaqes së tokës dhe heqja e barit për të ndihmuar ripërtëritjen natyrore të pyllit.
- Zbatimi i prerjes përfundimtare.
- Pastrimi i parcelës.
- Shërbimet në filizërinë e re
- Zbatimi i prerjeve kulture(pastrime e rrallime)
- Vlerësimi i materialit drusorë të prerë.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të pishës së zezë

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë formën e qeverisjes së pyllit.
- të përcaktojë llojin e trajtimit që do të zbatohet.
- të shënojë drurët që do hiqen gjatë prerjeve farore.
- të llogarisë intensitetin e këtyre prerjeve.

- të zbatojë prerjet farore.
- të punojë sipërfaqen e tokës dhe pastrojnë barnat për të ndihmuar ripërtëritjen natyrore.
- të zbatojë prerjet përfundimtare.
- të pastrojë parcelën.
- të kryejë shërbime në filizërine e re.
- të zbatojë prerjet kulturore(pastime e rrallime).
- të vlerësojë materialin drusorë të prerë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zbatimit të trajtimit të pishës zezë.

RM 7 Nxënësi trajton pyjet e bredhit.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i trajtimit që do të zbatohet në pyjet e bredhit.
- Përzgjedhja e veglave të punës.
- Llogaritja e intensitetit të prerjeve farore.
- Zbatimi i prerjeve farore.
- Zbatimi i prerjeve përfundimtare
- Plotësime të sipërfaqeve boshe me ripërtëritje artificiale.
- Shërbime në filizërinë e bredhit.
- Zbatimi i rradhimeve nga poshte.(imshtajë e re)
- Zbatimi i rrallimeve nga lart(imshtajë e mocme, trungjishte e re)
- Vlerësimi i materialit drusorë në asortimente.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtja e mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve të bredhit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë trajtimin që do të zbatohet.
- të përzgjedhë veglat e punës.
- të llogarisë intensitetin e prerjeve farore.
- të zbatojë prerjet farore.
- të zbatojë prerjet përfundimtare.
- të plotësojë sipërfaqet boshe me ripërtëritje artificiale.
- të kryejë shërbime në filizërinë e bredhit.
- të zbatojë rrallimet nga poshtë.
- të zbatojë rrallimet nga lart.
- të vlerësojnë materialin drusorë në asortimente.
- të zbatojë me korrektësi rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zbatimit të trajtimit.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në një zonë pyjore
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer trajtime në pyjet fletorë dhe halorë

-
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në trajtimet e pyjeve fletorë dhe halorë fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
  - Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe instrumenteve matëse.
  - Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në trajtimin e pyjeve, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e këtyre proceseve, si dhe të llogaritjeve të intensiteteve të prerjeve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore për të kryer trajtime në pyje.
  - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
  - Katalogë dhe manuale.
-

11. Moduli “Hartimi i planit të biznesit në aktivitete pyjore”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 13

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	HARTIMI I PLANIT TE BIZNESIT NE AKTIVITETE PYJORE	M-25-656-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer llogaritje ekonomike për aktivitetet pyjore	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Silvikulturë”.	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e fidanëve. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Llogaritja ekonomike për prodhimin e fidanëve. – Hartimi i preventivit për punimet në prodhimin e fidanëve. – Preventivi i materialeve, kostoja për materiale. – Preventivi i shërbimeve, kostoja për shërbime. – Kostot në punimet për prodhimin e fidanëve. – Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqerore, etj). – Kosto të tjera (transporti, energji, amortizim pajisjesh, etj) – Detyrimet fiskale për prodhimin e fidanëve, llogaritja e tyre. – Të ardhurat , fitimi, llogaritja e fitimit gjatë prodhimit të fidanëve. – Përgatitja e faturës për proceset e kryera në prodhimin e fidanëve. – Komunikimi me profesionalizëm dhe me etikë profesionale. – Marketingu i fidanëve (studimi i tregut të shitjes, përcaktimi i çmimit, mënyrat e shpërndarjes së produktit, reklamës) Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli Kriteret e vlerësimit: <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të kryejë llogaritjet ekonomike për prodhimin e fidanëve – të përcaktojë koston në punimet për prodhimin e fidanëve
---	--

-
- të përcaktojë koston e punës(pagat, sigurimet shoqërore,etj)
  - të përcaktojë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh,etj)
  - të llogaritë detyrimet fiskale në prodhimin e fidanëve
  - të llogaritë të ardhurat, fitimin gjatë prodhimit të fidanëve
  - të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtare për prodhimin e fidanëve
  - të përgaritë faturën për koston e fidanëve;
  - të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale
  - të kryjë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën.

RM 2 Nxënësi të kryej llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e thuprës së shëlgut.

Përmbajtja:

- Llogaritja ekonomike për prodhimin e thuprës së shëlgut.
- Hartimi i preventivit për punimet në prodhimin e thuprës së shëlgut
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialeve.
- Preventivi i shërbimeve, kostoja për shërbime.
- Kostot në punimet për prodhimin e thuprës së shëlgut.
- Kostoja e punës(pagat, sigurimet shoqërore,etj).
- Kosto të tjera (transporti, energji, amortizim pajisjesh,etj)
- Detyrimet fiskale për prodhimin e thuprës së shëlgut, llogaritja e tyre.
- Të ardhurat ,fitimi , llogaritja e fitimit për prodhimin e thuprës së shëlgut .
- Përgatitja e faturës për proceset e kryer në prodhimin e thuprës së shëlgut.
- Komunikimi me profesionalizëm dhe me etikë profesionale.
- Marketingu (studimi i tregut të shitjes, përcaktimi i çmimit, mënyrat e shpërndarjes së produktit, reklamës)

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë llogaritjet ekonomike për prodhimin e thuprës së shëlgut.
- të përcaktojë koston në punimet për prodhimin e thuprës së shëlgut
- të përcaktojë koston e punës(pagat, sigurimet shoqërore,etj)
- të përcaktojë kosto të tjera(transport, energji, amortizim pajisjesh,etj)

- të llogaritë detyrimet fiskale në prodhimin e thuprës së shëlgut
- të llogaritë të ardhurat, fitimin gjatë prodhimit të thuprës së shëlgut
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtar për prodhimin e thuprës së shëlgut;
- të përgaritë faturën për koston e thuprës
- të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale
- të kryjë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën

RM 3 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e bimëve eterovajore .

Përmbajtja:

- Llogaritja ekonomike për prodhimin e bimëve eterovajore.
- Hartimi i preventivit për punimet në prodhimin e bimëve eterovajore
- Preventivi i materialeve, kostoja për materiale.
- Preventivi i shërbimeve, kostoja për shërbime.
- Kostot në punimet për prodhimin e bimëve eterovajore.
- Kostoja e punës(pagat, sigurimet shoqërore,etj).
- Kosto të tjera (transporti, energji, amortizim pajisjesh,etj)
- Detyrimet fiskale për prodhimin e bimëve eterovajore, llogaritja e tyre.
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit gjatë prodhimit të bimëve eterovajore.
- Përgatitja e faturës për proceset e kryer në prodhimin e bimëve eterovajore.
- Komunikimi me profesionalizëm dhe me etikë profesionale.
- Marketingu i bimëve eterovajore(studimi i tregut të shitjes, përcaktimi i çmimit, mënyrat e shpërndarjes së produktit, reklamës)

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë llogaritjet ekonomike për prodhimin e bimëve eterovajore
- të përcaktojë koston në punimet për prodhimin e bimëve eterovajore
- të përcaktojë koston e punës(pagat, sigurimet shoqërore, etj)
- të përcaktojë kosto të tjera(transport, energji ,amortizim pajisjesh, etj);
- të llogaritë detyrimet fiskale në prodhimin e bimëve

- eterovajore
- të llogaritë të ardhurat, fitimin gjatë prodhimit të bimëve eterovajore
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtar për prodhimin e bimëve eterovajore
- të përgaritë faturën për koston e bimëve eterovajore
- të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale
- të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën

RM 4 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për përpunimin e rrëshirës.

Përmbajtja:

- Llogaritjet ekonomike për përpunimin e rrëshirës.
- Hartimi i preventivit për punimet në përpunimin e rrëshirës.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialev.
- Preventivi i shërbimeve, kostoja për shërbime.
- Kostot në punimet për përpunimin e rrëshirës.
- Kostoja e punës(pagat, sigurimet shoqerore, etj).
- Kosto të tjera (transporti, energji, amortizim pajisjesh,etj)
- Detyrimet fiskale për prodhimin rrëshirës, llogaritja e tyre.
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit gjatë përpunimit të rrëshirës.
- Përgatitja e faturës për proceset e kryera gjatë përpunimit të rrëshirës.
- Komunikimi me profesionalizëm dhe me etikë profesionale.
- Marketingu i rrëshirës(studimi i tregut të shitjes, përcaktimi i çmimit, mënyrat e shpërndarjes së produktit)

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë llogaritjet ekonomike për përpunimin e rrëshirës
- të përcaktojnë koston në punimet për përpunimin e rrëshirës
- të përcaktojnë koston e punës(pagat, sigurimet shoqerore, etj)
- të përcaktojnë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj)
- të llogaritë detyrimet fiskale në përpunimin e rrëshirës
- të llogaritë të ardhurat, fitimin për përpunimin e rrëshirës
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtare për përpunimin e rrëshirës
- të përgaritë faturën për koston e përpunimit të rrëshirës

- të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale
- të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit.

RM 5 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bimore jo drusore.

Përmbajtja:

- Llogaritja ekonomike për grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bimore jo drusore.
- Hartimi i preventivit për punimet në grumbullimin e produkteve bimëve jo drusore
- Preventivi i materialeve, kostoja për materiale.
- Preventivi i shërbimeve, kostoja për shërbime.
- Kostot në punimet për përpunimin e produkteve bimore jo drusore.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj).
- Kosto të tjera (transporti, energji, amortizim pajisjesh, etj)
- Detyrimet fiskale për grumbullimin e bimëve jo drusore, llogaritja e tyre.
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit për grumbullimin e bimëve jo drusore.
- Përgatitja e faturës për proceset e kryer në grumbullimin e bimëve jo drusore.
- Komunikimi me profesionalizëm dhe me etikë profesionale.
- Marketingu i bimëve jo drusore (studimi i tregut të shitjes, përcaktimi i çmimit, mënyrat e shpërndarjes së produktit, reklama.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë llogaritjet ekonomike për grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bimore jo drusore
- të përcaktojë koston për grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bimore jo drusore
- të përcaktojë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj)
- të përcaktojë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj);
- të llogaritë detyrimet fiskale për grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bimore jo drusore
- të llogaritë të ardhurat, fitimin gjatë grumbullimit dhe përpunimit të produkteve bimore jo drusore
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtar për grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bimore jo

drusore

- të përgaritë faturën për koston e produkteve jo drusore
- të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale
- të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në klasë, pranë drejtorive të shërbimit pyjor në rreth, si dhe në biznese private në fushën e pyjeve .
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të llogaritjeve ekonomike.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve praktike për llogaritje të thjeshta ekonomike të hartimit të një plan biznesi të një aktiviteti pyjor si në aktivitete të prodhimit të rrëshirës, prodhimit të fidanave pyjore, të prodhimit të shelgjeve dhe për prodhimin e produkteve drusore dhe jo drusore në pyje.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të plotësimit dokumentacionit të nevojshëm, ruajtjen e dokumentacionit të nevojshëm, analizën e këtyre dokumentacioneve dhe nxjerrjen e konkluzioneve të rëndësishëm financiar.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të ndryshme për realizimn e llogaritjeve të thjeshta ekonomike përcaktimin e cmimit , të koston dhe fitimit të çdo produkti të përmendur më sipër.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Modele projektsh te aplikuar ne fushën e pyjeve.
  - Pajisje kancelarie.
  - Interneti
  - Makina llogaritëse dore.
  - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e koston.
  - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e pyjeve që lidhet me prodhimet pyjore(kodi i punës, legjislacioni fiskal).
  - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

12. Moduli: “Punime e shërbime ne lultari”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIME DHE SHERBIME NE LULTARI	M-25-657-11
------------------	--------------------------------	-------------

Qëllimi i modulit Një modul që aftëson nxënësit për të kryer shërbime në lultari.

Kohëzgjatja e modulit 36 orë mësimore

Niveli i parapëlqyer për pranim Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Silvikulturë”

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 Nxënësi bën shumëzimin e bimëve me farë.

Përmbajtja

- Mbledhja dhe përpunimi i farërave.
- Ruajtja e farërave.
- Përpunimi i farërave para mbjelljes.
- Disenfektimi.
- Shtratifikimi.
- Mbajllja e farërave

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

- Nxënësi duhet të jetë i aftë:
- të mbledhë dhe përpunojë farërat
  - të ruajë farërat
  - të përpunojë farërat
  - të disinfektojë farën
  - të shtratifikojë farën
  - të bëjë mbjelljen e farërave

RM 2 Nxënësi bën shumëzimin vegetativ

Përmbajtja

- Analiza e bimës.
- Ndarja e copave për mbjellje.
- Ndarja e copave rrënjore.
- Ndarja e copave gjethore.
- Shumëzimi me shartim.
- Shumëzimi me përpajë ajrore
- Shumëzimi me përpajë vertikale

- Shumëzimi me ndarje
- Instrumentet e vlerësimit:**
- Vëzhgim me listë kontrolli.
- Kriteret e vlerësimit:**
- Nxënësi duhet të jetë i aftë :
  - të ndajë copat për mbjellje
  - të ndajë copat rrënjore
  - të ndajë copat gjethore
  - të bëjë shartimin
  - të bëjë përpajen ajrore
  - të caktojë shumëzimin me ndarje

RM 3 Nxënësi kryen shërbime.

Përmbajtja

- Punimi i tokës.
- Mbjellja e farës.
- Ndërrimi (artisja) i fidanëve
- Ujitja e fidanëve
- Spërkatja e fidanëve
- Prashitja e fidanëve
- Krasitja e fidanëve
- Mbrojtja nga ngricat. e fidanëve
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

- Nxënësi duhet të jetë i aftë :
- të punojë tokën
  - të bëjë mbjelljen e farës
  - të bëjë ndërrimin e fidanëve
  - të ujisë fidanët
  - të spërkasë fidanët
  - të prashisë fidanët
  - të krasitë bimët
  - të mbrojnë nga ngricat

RM 4 Nxënësi ndërton shtratin e nxehtë.

Përmbajtja

- Analiza e skicave të shtratit të nxehtë.
- Zgjedhja e vendit.
- Përzgjedhja e materialit.
- Përgatitja e materialit për ngrohje.
- Mbushja e shtratit të nxehtë.
- Shërbimet me shtratin e nxehtë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jete i aftë:

- të analizojë skicat
- të zgjedhë vendin
- të përzgjedhë materialet
- të përgatisë materialin për ngrohje
- të mbushë shtratin e nxehtë
- të mbjellë farërat
- të kryejë shërbime në shtratin e nxehtë

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet ne mjediset për praktikat profesionale ne parcelen prane shkolles, ne fidanishtet.
- Instruktori i praktikës duhet te perdore sa me shume demonstrime konkrete te proceseve te punes ne lultari. Nxenesi duhet te angazhohet ne veprimtari konkrete per sherbimet ne lultari, fillimisht ne menyre te mbikqyrur dhe me pas ne menyre te pavarur.
- Ata duhet te nxiten qe te diskutojne ne lidhje me proceset e ndryshme te punes. Gjate vleresimit te nxenesve behet verifikimi i shkalles se arritjes te shprehive praktike per realizimin e proceseve te punes ne fidanishte.
- Realizimi i pranueshem i modulit do te konsiderohet arritja e kenaqshme e kriterëve te realizimit te specifikuar per cdo rezultat te te mesuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Parcele per kryerjen e praktikës
  - Vegla te thjeshta dore, si kazma, bel, shate, cfurqe, krehera, etj
  - Tezga
  - Pleh organik, dherishte
  - Preparate per disinfektim
  - Farera te ndryshme te luleve
  - Uniformat e punes
  - Katalogje etj.
-

13. Moduli “Inventarizimi dhe vjelja e gjahut”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 13

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	INVENTARIZIMI DHE VJELJA E GJAHUT	M-25-658-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit në njohjen e karakteristikave të gjahut në vëndin tonë.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Silvikulturë	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen vrojtme në sipërfaqet pyjore. Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgimi i terrenit (rikonjucioni) – Zgjedhja e hartës orientuese. – Përcaktimi i rradhës së punës . – Ndërtimi i grupeve të punës. – Përcaktimi i vendodhjes së kafshëve dhe shpendëve . – Përgatitja e mjeteve të punës. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të vëzhgojë terrenin . – të zgjedhë hartën orientuese – të përcaktojë rradhën e punës në rezervat. – të ndajë grupet e punës sipas detyrave . – të përcaktojë vëndodhjen e kafshëve dhe shpendëve. – të përgatisë mjetet e punës . – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vrojtmeve në sipërfaqet pyjore <p>RM 2 Nxënësi inventarizon shpendët dhe kafshët në zonat pyjore Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përcaktimi i zonës së inventarizimit . – Zgjedhja e hartës orientuese për zonën pyjore – Zgjedhja e sipërfaqeve provë. – Specifikimi i llojeve (shpendëve dhe kafshëve)	

- nëpërmjet pamjes së jashtme.
- Specifikimi i llojeve nëpërmjet personelit teknik dhe gjahtarëve të zonës.
- Verifikimi i llojeve nga dokumentat e drejtorisë së shërbimit Pyjor. (Vertetimet që lëshohen për kafshët dhe shpendët).
- Përpilimi i tabelave të inventarizimit për sipërfaqet provë.
- Përllogaritja me tabela për gjithë zonën.
- Përgatitja e hartës me simbole kafshës dhe shpendësh për zonën e vëzhguar.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë zonën e inventarizimit.
- të zgjedhë hartën orientuese të zonës pyjore.
- të zgjedhë sipërfaqet provë.
- të specifikojë llojet nëpërmjet personave (teknikë dhe gjuetarë)
- të verifikojë dokumentacionin për llojet.
- të përpilojë tabelat e inventarizimit për sipërfaqe provë.
- të llogarisë për gjithë zonën të gjithë sasinë e gjahut.
- të përgatisë hartën me simbole për kafshët dhe shpendë e zonës.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe ato të mbrojtjes së mjedisit gjatë inventarizimit të shpendëve

RM 3 Nxënësi vjel kafshët dhe shpendët (gjahun).

Përmbajtja:

- Përcaktimi i zonës së gjuetisë.
- Zgjedhja e mënyrave të gjuajtjes.
- Vendosja e tabelave lajmëruese për zonën ku do të kryet gjuetia.
- Përgatitja e kurtheve që kapin gjahun.
- Vendosja e kurtheve për gjuajtje.
- Përgatitja e armëve për gjuetinë e shpendëve dhe të kafshëve.
- Përgatitja e municionit për gjueti.
- Evidentimi i kafshëve dhe shpendëve të gjuajtura.
- Evidentimi i kafshëve dhe shpendëve të dëmshme për zonën.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit në procesin e gjuetisë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të pëcakttojë zonën e gjuetisë së kafshëve dhe të shpendëve.
- të zgjedhë mënyrat më të mira për gjuajtjen e kafshëve dhe shpendëve.
- të vendosë tabelat lajmëruese për zonën se ku do gjuhet për të lajmëruar popullsinë.
- të përgatisë kurthet e kapjes së gjahut duke zgjedhur llojet e tyre.
- të vendosë kurthet në vëndet e përcaktuara gjatë rikonjucionit të terrenit.
- të përgatisë armën për gjuajtje , duke e zgjedhur tipin dhe cilësinë e saj. (çifte)
- të përgatisë municionin duke zgjedhur fishekët në varësi të tipit të armës.
- të evidentojë kafshët dhe shpendët e gjuajtura nëpërmjet numërimit të tyre.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë gjuajtjes me çifte

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore ose në rezervate gjuetie.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të inventarizimit dhe të vjeljes së gjahut dhe hartimin e tabelave dhe të hartës së gjuetisë me simbolet përkatëse..
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore ndarjen e zonave të inventarizimit ,zgedhen e sipërfaqeve provësifikimin e llojeve ,verifikimin e gahur, grumbullimin e të dhënave në drejtorite e shërbimit pyor por edhe nga popullsia e zonës dhe nga gjuetarët të përdorë armën e gjahut,
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e tabelave të inventarizimit dhe përcaktimin e llojeve dominuese të zonës dhe të ndërtojnë hartën me perfaqesuesit kryesore të kafshëve dhe shpendeve të zonës.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi në verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimin e inventarizimit të gjahut , të formave dhe mënyrave të gjuajtjes si dhe të përcaktimit të llojeve kafshëve dhe shpendëve në përgatitjen e hartës me llojet përkatëse të zonës

---

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
  - Mjete pune te ndryshme
  - Komplete veshje e gjuetarit.
  - Pankarta per njoftime te ndryshme .
  - Arma e gjahut dhe fishekte e llojeve te ndryshme .
  - Kurthe ose leqe si dhe materjale për përgatitjen e tyre
  - Kanceleri per përgatitjen e hartes dhe mbajtjen e shenimeve
  - Tabela te gateshme per te hedhur te dhenat e grumbulluara .
  - Dokumente te D.SH. Pyjor mbi te dhenat e zones. .
  - Harte dhe busull orjentuese në terren.
-

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Trajtimi i pyllit për qëllime të posaçme”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	TRAJTIMI I PYLLIT PËR QËLLIME TË POSAÇME	M-25-659-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të trajtuar pyllin për qëllime të posaçme.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi trajton pyllin për mbrojtjen e tokës nga gërryerja. Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përcaktimi i formës së qeverisjes në pyllin me funksion mbrojtës(trungjishte) – Prerja e drurëve me të zgjedhur(trajtimi kopshtorë). – Zbatimi i variantit(prerje) me breza të këmbyer në cungjishte dhe në shkurre. – Përcaktimi i gjerësisë së brezit. – Përcaktimi i drejtimit të brezit. – Vlerësimi i materialit drusore të prerë. – Pastrimi i pyllit nga mbeturinat. – Rregullimi i përzierjes së llojeve në përbërje(mbjedhje e llojeve fletorë) – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të përcaktojë formën e qeverisjes të pyllit me funksion mbrojtjen e tokës nga gërryerja. – të zbatojë trajtimin kopshtorë në trungjishte. – të zbatojë variantin me breza të këmbyer në cungjishte.	

- të përcaktojë gjatësinë e brezit.
- të përcaktojë drejtimin e brezit.
- të vlerësojë materialin drusorë të prerë.
- të pastrojë pyllin nga mbeturinat.
- të rregullojë përzierjen e llojeve me mbjellje të llojeve fletorë.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjes së mjedisit.

RM 2 Nxënësi trajton zonat e gjelbërta.

Përmbajtja:

- Heqja e drurëve të padëshiruar në zonat e gjelbërta (të dëmtuar, të sëmurë, të tharë etj).
- Krasitja artificiale e degëve të kurorave.
- Mbjedhja e llojeve dekorativë në këto zona.
- Mbjedhja e shkurreve dekorative.
- Krasitja e kurorave të shkurreve duke i dhënë forma të ndryshme.
- Mbjellja e luleve që formojnë mozaik ngjyrash.
- Mirëmbajtja e territoreve për dëfrime (pista sporti, kende lojrash etj.)
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të heqë drurët e padëshiruar në zonat e gjelbërta.
- të krasitë degët e kurorave.
- të mbjellë lloje dekorative në këto zona.
- të mbjellë shkurre dekorative.
- të krasitë kurorat e shkurreve duke i dhënë forma të ndryshme.
- të mbjellë lule që formojnë mozaik ngjyrash.
- të mirëmbajnë territoret që shërbejnë për dëfrime
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjen e mjedisit.

RM 3 Nxënësit trajtojnë pyjet parqe (pyje ekzistues natyrorë).

Përmbajtja:

- Zbatimi i prerjeve kopshtore për të mbajtur të përhershëm vegjetacionin në pyje.
- Zbatim i prerjeve sanitare në pyje parqe.
- Pastrimi i pyllit nga ferrat e mbeturinat.
- Mbjellje e llojeve të ndryshëm pyjorë për të rregulluar përbërjen e pyllit.
- Mirëmbajtja e livadheve me pastrime.
- Mbjellje bari në sipërfaqe boshe (livadhe)

- Mbjellje shkurresh si mjet strehimi dhe ushqimi për faunën e pyllit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së territorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zbatojë prerjet kopshtore për të mbajtur të përhershëm vegjetacionin në pyje.
- të zbatojë prerjet sanitare në pyjet parqe.
- të pastrojë pyllin nga ferrat dhe mbeturinat.
- të mbjellë lloje të ndryshëm pyjorë për të rregulluar përbërjen e pyllit.
- të mirëmbajë livadhet me pastrime.
- të mbjellë barë në sipërfaqe boshe(livadhe).
- të mbjellë shkurre si mjet strehimidhe ushqimi për faunën e pyllit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë trajtimit të pyjeve në parqe

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në pyjet me funksione të posaçme.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer trajtimet në pyjet për qëllime të posaçme.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në pyjet për qëllime të posaçme fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe instrumenteve matëse.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në trajtimin e pyjeve për qëllime të posaçme, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e këtyre proceseve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore per te kryer trajtimin e pyjeve.
  - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
  - Katalogë dhe manuale,plane mbarështimi.
-

2. Moduli “Shërbime dhe punime në kullota”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	SHËRBIME DHE PUNIME NË KULLOTA	M-25-660-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer shërbime dhe punime në kullota.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi bën përmirësimin sipërfaqësor të kullotave. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Pastrimi i gurëve në sipërfaqe. – Pastrimi i gurëve gjysëm të futur në tokë. – Transportimi i gurëve. – Ndarja e gurëve sipas madhësisë. – Krijimi i brezareve me mure të thata. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përmirësimit sipërfaqësor të kullotave <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit:</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të pastrojë gurët në sipërfaqe – të pastrojë gurët gjysëm të futur në tokë – të transportojë gurët – të klasifikojë gurët – të krijojë brezare me mure të thata – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përmirësimit sipërfaqësor të kullotave <p>RM 2 Nxënësi pastron kullotat nga shkurret. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Identifikimi i shkurreve në kullotë – Pastrimi me shkulje – Pastrimi me plug – Pastrimi me djegie – Pastrimi me mjete kimike	

- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës në kullotë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të identifikojë shkurret
- të pastrojë me shkulje
- të kryjë punime pastrimi me plug
- të pastrojë me djegie
- të pastrojë me mjete kimike
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të kullotave

RM 3 Nxënësi mirëmban kullotat

Përmbajtja

- Plehrimi me plehra azotike
- Plehrimi me plehra fosforike
- Plehrimi me plehra organike
- Kullimi i ujit të tepërt
- Rulimi i barit
- Sigurimi i numrit të bimëve
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës në kullotë

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të plehrojë kullotat me plehra azotikë
- të plehrojë kullotat me plehra fosforikë
- të plehrojë kullotat me plehra organikë
- të kryejë kullimin e ujit të tepërt
- të rulojë barin
- të sigurojë numrin e bimëve
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës në kullotë

RM 4 Nxënësi bën manipulimin e barit

Përmbajtja

- Caktimi i lartësisë së kositjes
- Zgjedhja e veglave për kositje
- Kositja e barit me kosë.
- Kositja e barit me drapër
- Kositja me makinë kositëse
- Tharja e barit
- Grumbullimi në mullar
- Vendosja në kavaletë
- Vendosja në hangar

- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë manipulimit të barit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të caktojë lartësinë e kositjes së barit
- të zgjedhë veglat për kositje
- të kosisë barin me kosë
- të kosisë barin me drapër
- të kositë barin me makinë kositëse
- të thajë barin
- të grumbullojë barin në mullar
- të grumbullojë barin në kavaletë
- ta vendosë barin në hangar
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë manipulimit të barit

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale në kullota e livadhe.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë te jete e mundur demonstrime konkrete për shërbimet e punime në kullota.
- Nxënësi duhet të angazhohet në veprimtari konkrete pune për të punuar shërbyer në kullota e livadhe, në fillim në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të marrë prodhime të mira në kullota e livadhe.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi të verifikimi i shkallës së arritjes të shprehive praktike për realizimin e proceseve në shërbime dhe punime në kullota.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mesuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune në kullota e livadhe.
  - Komplet i velgave, veshjet, paisjet dhe materialet e nevojshme për të kryer shërbime të ndryshme.
  - Plehra kimike, organike, kosa, draper, makina korrese, vende për manipulimin e barit.
  - Katalogje, manuale udhezues etj.
-

3. Moduli “Nxjerrja dhe përpunimi i rrëshirës”

Drejtimi: Pyje
Profili: Silvikulturë
Niveli: III
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	NXJERRJA DHE PERPUNIMI I RRESHIRES	M-25-661-11
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të përdorur metodat e nxjerjes së rrëshirës dhe nënprodukteve të saj.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Pyje” .	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen procese përgatitore për nxjerrjen e rrëshirës dhe nënprodukteve të saj .</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgimi i grumbullit pyjor . – Përcaktimi i drurëve pyjore të cilët do t’ju nxirret rrëshira. – Përzgjedhja e mjeteve të punës që do përdoren për nxjerrjen e rrëshirës. – Përgatitja e mjeteve të punës për nxjerrjen e rrëshirës. – Përzgjedhja e metodave të nxjerjes së rrëshirës dhe përpunimit të saj. – Përcaktimi i rradhës së punës për nxjerrjen e rrëshirës. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit për nxjerrjen e rrëshirës dhe nënprodukteve të saj. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të vëzhgojë grumbullin pyjor që do përdoret për nxjerrjen e rrëshirës. – të përcaktojë drurët që do përdoren për nxjerrjen e përpunimin e rrëshirës. – të përzgjedhë mjetet dhe veglat e punës për plagosjen dhe nxjerrjen e rrëshirës. – të përgatisë mjetet e punës që nevojiten për nxjerrjen e rrëshirës dhe përpunimin e saj . – të përzgjedhë metodat më cilësore për nxjerrjen e përpunimin e rrëshirës.	

- të përcaktojë rradhën e punës për nxjerrjen e rrëshirës dhe përpunimin e saj.
- të zbatojë rregulla e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit për nxjerrjen e rrëshirës

RM 2 Nxënësi kryen nxjerrjen e rrëshirës nga druri i pishës me gropë.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i zonës ku do hiqet lëvorja në dru .
- Përcaktimi i thellesisë së heqjes së lëvres së drurit .
- Përgatitja e gropës në fund të cungut.
- Formimi i kanaleve të rrjedhjes së rrëshirës në gropë.
- Plagosja dhe riplagosja e drurit për të siguruar vazhdushmërinë e rrjedhjes së rrëshirës.
- Grumbullimi i rrëshirës së prodhuar në gropë.
- Transporti i rrëshirës në enën grumbulluese.
- Grumbullimi rrëshirës të ngurtësuar nga trangu i pemës.
- Përpunimi rrëshirës në mënyrë industriale .
- Nxjerrja e kollofonit dhe terpentines për industrinë e vajrave , bojrave dhe industrive të ndryshme.
- Pastrimi i mjeteve të punës dhe mirëmbajtja e tyre.
- Sistemimi i vendit të punës pas përfundimit të punës .
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit për nxjerrjen e rrëshirës me gropë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë zonën ku do hiqet lëvorja në dru.
- të përcaktojë thellësinë e heqjes së lëvres nga drurët e ndryshëm
- të përgatisë gropën e grumbullimit të rrëshirës
- të formojë kanalet gjatësore në të cilën kalon rrëshira.
- të plogosë dhe riplagosë drurin për sigurimin , nxitjen e prodhimit të rrjedhjes së rrëshirës.
- të grumbullojë rrëshirën e prodhuar në gropë.
- të transportojë rrëshirën e grumbulluar në enet e grumbullimit .
- të grumbullojë rrëshirën e ngurtësuar nga pema dhe vendosjen e saj në kuti.
- të përpunojë rrëshirën në rrugë industriale.
- të prodhojë terpentinen dhe kollofonin si nënprodukte të rrëshirës.
- të pastrojë mjetet e punës dhe mirëmbajë ato.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë procesit të nxjerrjes së rrëshirës.

RM 3 Nxënësi kryen nxjerrjen e rrëshirës nga druri i pishës me metodën kurriz peshku.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i zonës ku do hiqet lëvorja në dru.
- Pastrimi i pjesës së jashtme të levores.
- Hapja e kanalit kryesor mbledhës vertikal në formë e një ulluku.
- Hapja e kanaleve anësore me pjerësi karshi kanalit kryesor.
- Pastrimi i kanaleve që rrëshira të kalojë lirshëm në ulluk(kanalin gjatesor)
- Grumbullimi i rrëshirës në enën mbledhëse në trung.
- Zgjatja e kohës së nxjerrjes së rrëshirës nëpërmjet nxitjes me substanca kimike.
- Transporti i rrëshirës në enë dhe vendet grumbulluese.
- Heqja e rrëshirës së ngurtësuar nga trungu dhe vendosja në kuti.
- Përpunimi dhe nxjerrja në rrugë industriale e terpentinës dhe kollofonit .
- Përcaktimi i prodhimtarisë së rrëshirës në një grumbull pyjor të zgjedhur .
- Pastrimi i mjeteve të punës dhe mirëmbajtja e tyre.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit për prodhimin e rrëshirës dhe nën produkteve të saj.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë zonën ku do hiqet lëvorja
- të pastrojë pjesën e jashtme të levores.
- të hapë kanalit kryesor mbledhës vertikal për grumbullimin e rrëshirës.
- të hapë kanalet anësore me pjerësi karshi kanalit kryesor vertikal.
- të grumbullojë rrëshirën në enën mbledhëse në trungun e drurit.
- të zgjasë kohën e rrëshimit duke nxitur prodhimin e saj.
- të transportojë rrëshirën në enën grumbulluese të rrëshirës.
- të heqë rrëshirën e ngurtësuar të grumbulluar në trung.
- të përpunojë rrëshirën në rrugë industriale dhe të nxjerr nënproduktet e saj .
- të përcaktojë prodhimtarinë në grumbullin pyjor të zgjedhur.
- të pastrojë mjetet e punës dhe të mirëmbajë ato.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së

mjedisit gjatë prodhimit të rrëshirës dhe nënprodukteve të saj

---

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në sipërfaqe pyjore të zgjedhura dhe të përcaktuara në planet e mbareshtimit.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të prodhimit të rrëshirës dhe mënyra të ndryshme të prodhimit të saj .
- Nxënësit duhet të angazhohen për prodhimin e rrëshirës në pyjet e pishës
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari praktike ne grumbullimin e rrë shirës së ngurtë nga druri.
- Nxësi duhet të angazhohet ne veprimtari përgatitore konkrete për grumbullimin e rrëshirës.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe instrumenteve qe do shërbejnë për prodhimin e rrëshirës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e rreshinimit të drurit dhe zbatimin e të gjitha metodave më praktike e cilësore si dhe llogaritjen e prodhimit në një dru dhe ne gjith grumbullin e përcaktuar.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Siperfaqe pyjore ,parcela ose nën/ parcela
  - Mjetet, instrumentet te domosdoshme për t kryer të gjitha proceset.
  - Veshje të punonjsve për proceset e përshekruara më sipër
  - Shkalla metalike
  - Kova dhe bidona.
  - Plani i mbarreshtimit dhe prodhimeve te dyta pyjore.
  - Harta e zones në të cilë do veprojme .
  - Thika , brisqe, mjete dore per heqjen e lëvores.
  - Lende kimike nxitëse e procesit të prodhimit të rrëshirës
-